

několika minutách bylo slyšet jen pravidelné oddechování. Mikuláš Koperník však neposlouchal bratrovu radu. Myšlenky mu nedaly pokoj. Sedl si ke stolu, vzal list čistého papíru a začal psát své poznatky. Na první stranu napsal:

"Řím, 6. listopad, Svatý rok 1500 po narození Krista." V ten večer se v Koperníkovi zřítíl navždy starý obraz světa a začal mu vznikat nový.

Myšlenka dne:

Pravda a pravdivost. Je těžké říkat pravdu, zvláště, když mě z toho vzniknou nepříjemnosti. Říci za takovýchto okolností vše a neponechat nic utajeného, vyžaduje mnohdy velkou odvahu.

"Alespoň jednou přemohu svou nechuť sdělit někomu upřímně něco pro mě nepříjemného."

Denní myšlenky

skautský letní stanový tábor - Lidečko-Račné 1997

MIKULÁŠ KOPERNÍK

Nad Římem zářila hvězdná obloha. Ten pozdní listopadový večer roku 1500 seděl Mikuláš Koperník, nový kanovník z Frauenbergu (Fromborg) v Ermlandském biskupství, ve svém podkrovním pokoji na okraji města. Přestože světlo svíčky bylo skoupé, přece stačilo k osvětlení knihy a papírů ležících na stole. Na bílých listech se daly rozeznat náhodně načrtnuté obrázky.

Koperník vstal ze stoličky, přešel tři-čtyři kroky po místnosti, potom zůstal stát u okna a dlouho hleděl na měsíc a hvězdy. Zřídka kdy je bylo vidět tak jasně jako tento večer.

Koperníkův o několik let starší bratr usl při čtení. Na kolenou mu ležela otevřená kniha. Ani hlučné zavrzání podlahy jej nevyrušilo za spánku. Přišel do večerního města, aby to společně s bratrem Mikulášem prožil Svatý rok.

Koperník si opět sedl. Přitáhl svíčku blíže staré knize, ze které v posledních týdnech často četl: "Almagest - Ptolemaiova představa světa".

"Možná má tento řecký astronom přece jen pravdu," zašeptal Koperník. "Možná je skutečně pravdivý jeho názor na svět, který platí už mnoho století a platí i dnes."

Koperník si sám pro sebe přečetl několik vět:

"Země je středem vesmíru. Zeměkoule se v něm volně vznáší. Měsíc, planety, Slunce a hvězdy krouží ve svých dráhách okolo Země."

Koperník odložil knihu a zahleděl se ven. Od Ptolemaiových dob, od doby zhruba kolem roku 140 před Kristem, když Ptolemaios napsal tyto věty, téměř nikdo si nedovolil pochybovat o jeho představě světa. Proč by se také mělo pochybovat? Každému člověku je přece jasné a samozřejmé, že vše se točí okolo Země. Tedy, středem vesmíru je Země. Proč by se o tom mělo pochybovat? - Jistěže, Už před třemi roky udělal Koperník v Bologni se svým váženým astronomem Dominikem Máriem Novarem zajímavé objevy v souhvězdí Býka. Nemohli se však mýlit?

I kdyby Ptolemaios měl pravdu, jak by to potom všechno bylo? Kdyby Země nebyla středem vesmíru...?

Mikuláš Koperník opět přistoupil k oknu. Teď byl měsíc přesně nad střechou protilehlého domu. Venku bylo úplné ticho.

Nad Římem panovalo absolutní bezvětrí. Najednou Koperník spatřil něco pozoruhodného. Zpozoroval, jak se cosi, podobné tmavému kotouči, pomalu přibližuje k Měsíci. Kotouč pozvolna překrýval Měsíc. Nejdříve jen na okraji, potom čím dál více.

Koperník cítil, jak mu srdce zrychleně bije. Chvilí počkal, nervózně postával a potom se vrhl na svého spícího bratra.

"Andreasi, probud' se!" silně mu třásl za ramena.

"Andreasi, rychle, probud' se! Podívej!"

Bratr polekaně vyskočil. Kniha mu z kolen vypadla na zem.

"Co je! Kde hoří?"

"Ne, Andreasi, nehoří. Ale Měsíc je zvláštní. Něco takového jsem ještě neviděl."

"Že jsem ještě neviděl Měsíc?" rozespale se zeptal Andreas a přivřel oči. "Snad se z tebe nestal náměsíčník?"

"Pojď rychle k oknu a podívej se ven! Jedinečné představení přírody!"

Až teď se Andreas pořádně probral. Oba přiskočili k oknu. Mezitím velký kotouč přikryl téměř polovinu Měsíce. Bratři hleděli na planetu jako přikovaní.

"Co je? Co to znamená?" zeptal se Andreas a sledoval Měsíc.

"Nevím, jen se podívej! Měsíc je už téměř zakrytý. Jsem zvědavý, co se stane dál."

Tmavý kotouč se pomalu posouval před Měsícem. V jednom okamžiku jej nebylo ani

vidět. Potom se opět objevil. Nejdříve malý světelný pás, který se postupně zvětšoval. Bratři pozorovali, jak velký, okrouhlý flek opouští pomalu Měsíc. Nakonec Měsíc zazářil v celé své kráse. Jako by se nic nepříhodovalo.

Andreas a Mikuláš Koperníkovi ještě dlouho stáli u otevřeného okna.

Jak dlouho trvalo toto divadlo? Minuty nebo snad hodiny?

Z vytržení se jako první probral Andreas.

"Co to jen mohlo být? Takový obrovský flek? Zdálo se mě, jako by velký stín zakryl tvář Měsíce."

Mikuláš Koperník stále ještě hleděl do noci. Měsíc zmizel za ohybem střechy.

"Stín... stín...", řekl nahlas sám pro sebe. "Stín. Možná máš přece jen pravdu s tím stínem."

"To jsem řekl jenom tak. A kromě toho... Jaký by to mohl být stín, který je větší než Měsíc?"

"Země," řekl nahlas a s určitostí Mikuláš. "Stín Země, na které žijeme."

"Nerozumím," řekl Andreas. "Prosím tě, vysvětlí mě to. Vždyť jsi studoval astronomii."

Teď Mikuláš ožil. Přišel ke stolu a vzal svíčku. Potom vzal ze staré rozvrzané skříně talíř a postavil ho k oknu. Mezi tím bylo vidět Měsíc, který vypadal, jako by byl připravený na ten důležitý okamžik.

Mikuláš Koperník začal vysvětlovat:

"Zkus si představit: svíčka je slunce. Vrhá světlo na Měsíc, aby zářil. Ten talíř, to je obrovská koule - Země. A když teď posunu Zemi mezi Slunce a měsíc..."

"Tak na Měsíci bude tma," přerušil ho se smíchem bratr.

Mikuláš Koperník však neměl náladu na žerty. Oduševněně pokračoval ve svém vědeckém výkladu:

"Potom dopadá stín Země na Měsíc. A právě to jsme před chvílí zažili."

Mikuláš Koperník mlčel.

"Hm," řekl po chvíli jeho bratr. Podíval se na svíci, potom na talíř a nakonec na Měsíc. Náhle vzal bratrovi z ruky talíř a začal s ním pomalu pohybovat nahoru a dolů u svíčky.

"Říkáš, že je to Země?"

"Ano, naše Země."

"Ale takhle to přece nemůže být!"

"Proč ne?" podíval se na něj s napětím Mikuláš.

"Protože Země stojí pevně a Slunce se pohybuje okolo ní."

"A kdyby to nebyla pravda? Nemohlo by to být i naopak? Tak, že Slunce stojí pevně a Země se pohybuje okolo něj?"

"Dobře mě poslouvej, milý bratře," řekl Andreas rozhořčeně. "Já nejsem studovaný astronom jako ty. Ale toto vím i já, Země stojí pevně a Slunce se pohybuje okolo Země. To ti přece nemusím vysvětlovat. Ptolemaios to zešíroka a podrobně popsal v této tlusté knize. A dodnes s tím souhlasí všichni hvězdáři."

"Dodnes," klidně konstatoval Mikuláš. "Dodnes. Nemohl se Ptolemaios mýlit a po něm všichni ostatní?"

"A teď si přijdeš ty, můj milý bratře a řekneš: 'Poslouvejte, milí lidé, Ptolemaios i ostatní vědci byli babráci! Učili nás nesprávnému obrazu světa. Teď však přicházím já, Mikuláš Koperník, a ničím starý obraz světa! Dávám vám nový.' Nezdá se ti, že je to od tebe namyšlenost? Poslechni mou radu a nikomu nic neříkej. Stejně ti to neuvěří. Zesměšníš sebe i své poctivé jméno. Ne, ne, ne, milý bratře, od toho dej ruce pryč. Popálíš se. Velmi jsi studoval. Pojď se radši vyspat."

Andreas si vysvlékl kabát a nečekajíc na bratrovu odpověď, lehl si do postele. Po

MARCO POLO

Benátky léta Páně 1295. Je překrásný pozdní letní večer. Horko, které celý den sužovalo velké obchodní město, ustoupilo chladnému vánku, který přicházel z moře. V kanálech byl čilý ruch. Gondoly, poháněné záběry vesel, se mihotaly vedle sebe. Všimavému pozorovateli nemohlo ujít, že téměř všechny pluly stejným směrem, že v přístavu velkého a mocného domu, bylo velmi rušno.

“Polovi pořádají slavnost,” říkalo se.

“Polovi? Ničemníci, podvodníci a chvastouni - žebráci jsou to a ne členové rodiny Polů!”

“Co posloucháte toho chytráka. Já sám jsem to viděl, jak ti páni přišli minulý týden do přístavu!” Takovéto řeči poletovaly mezi diváky, kteří přicházeli. Poslední slova říkal starý muž mládencům, kteří postávali na okraji kanálu.

“A vy skutečně věříte, že ti, co přišli minulý týden, jsou bratři Polové a Marco je s nimi?”

Takováto otázka nevzrušovala jen muže, zde, před domem. Vzrušovala všechny, celé Benátky, mladé i staré. Co se vlastně stalo, že v celém městě vznikl takovýto zmatek?

Osm dní před tímto letním večerem vystoupili z obchodní lodi z Konstantinopolu tři muži, dva starší a jeden mladší. Byli oblečení v jednoduchých, téměř roztrhaných šatech a vůbec, působili jaksi cize. Tito muži šli přímo k domu rodiny Polů a špatnou italštinou vysvětlovali, že jsou Nicolo a Maffeo Polo a Marco, Nikolův syn.

“Vy že jste Nicolo a Maffeo? Dvacet čtyři let jsme o vás neslyšeli. Uplynula skoro doba jednoho lidského života, odkdy jste opustili domovinu a odešli do země Velkého chána, čínského císaře. A tento muž, co sotva mluví italsky, by měl být Marco? Marco, který měl tehdy, když jej otec vzal na cestu, sedmnáct let? Ne, jste podvodníci a lháři!”

Tedy, přivítání dopadlo úplně jinak, než si muži představovali. Ale tak rychle se odbýt nenechali. Dvacet čtyři let je dlouhá doba. Ten, kdo byl tak dlouho pryč z domova, musí umět přesvědčit, aby se mu uvěřilo! A ti tři hodně dokázali, ale přesto zeď nedůvěry a nenávisti se jim nepodařilo zbourat.

V domě Polů se totiž zabýdli jejich příbuzní. Věřili, že bratři i jinoch našli svou smrt někde na své cestě za velkým, čarovným bohatstvím Číny. A teď byli zde a dožadovali se svého práva, říkali, že v cizině téměř zapomněli svou rodnou řeč, povídali zázračné věci. Zvláště ten nejmladší, který měl být Marco Polo, ten věděl nejvíce. Směšné - jsou to přece jen podvodníci!

No a teď zvou na slavnost. Měli by na ni přijít nejpřednější rodiny města, starí přátelé z minulosti, noví nepřátelé z dneška. To si přece nelze nechat ujít, být hostem u podvodníků! “Skutečně vzrušující. Nemyslíte?” zašeptal svému společníkovi tlustý muž, který se sotva vyškřábal z gondoly.

“Ale tento přízrak zde nebude dlouho obcházet.” řekl druhý. “Skutečně si myslíte, že Polova rodina dopustí, aby jejich majetek rozházeli podvodníci?”

“Tiše! Přichází jeden z těch starých!”

K hostům přistoupil Nicolo, oblečený do vybraných hedvábných šatů, pozdravil je a vešel do velkolepě vyzdobené jídelny. Mezitím se snesl soumrak a sál osvětlovaly početné svíce. Hosté postávali v malých skupinkách a bavili se. Na všechny dolehlo napětí, nikdo nevěděl, jak se má chovat: odmítavě nebo přátelsky?

Naproti v rohu je možné spatřit Marca Pola, urostlého čtyřicátníka, jak hluboce zaujatý vede rozhovor s tmavovlasým mužem, na kterém se viditelně zrcadlí myšlenky.

“Skutečně jste byli ve dvoře Velkého Chána?”

“Můžete tomu věřit,” odpověděl Marco slušně na pochybovačnou otázku. “Cesta trvala

PETR CLAVER

Španělská galéra Santa Cruz plavala kolem poledne ostře k jihu. Silný severozápadní vítr nadouval plachty a urychloval plavbu.

“Dobrý vítr zmůže více, než sto otroků,” řekl námořník a zašklebil se na mladého muže, který stál na palubě a s očekáváním hleděl na jih.

“Jen trpělivost, padre,” hovořil dále námořník. Nejdříve uvidíte vrchol Sierry de Cartagena a potom začne z vody pomalu vystupovat ostatní pevnina. Znáš to. Plavím se tady už po šesté.”

Muž s úzkými rameny a černém kněžském oděvu jezuitů mlčky přikývl. Potom se zeptal:

“A vyplatí se vám ty cesty přes Velkou vodu?”

“Ale jistě,” odpověděl námořník. “Máme naloženou černou slonovinu a ta se vyplatí vždycky. V kolumbii má vysoký kurz. Na plantážích i ve zlatých dolech, všude je žádána, takže...”

Po námořnickových slovech Petr Claver, mladý jezuita, ztemnělým pohledem se zahleděl na širé moře.

“Černá slonovina!” řekl, a na do hněda opáleném čele se mu udělala vráska. Myslel na černošské otroky, které nelítostně vytrhli z jejich africké domoviny a přivezli do nového světa, kde je nabízeli na prodej jako dobytek na trzích s otroky.

I tentokrát naložila Santa Cruz lidský náklad. Muži, ženy i děti byli společně natlačeni do tmavých útrobu lodi, hladověli a trpěli žízni a čekali na hodinu, kdy je vyvečou na pevninu a prodají.

“Tentokrát jsme měli s nákladem štěstí,” řekl do ticha námořník. “Všichni to vydrželi. Minulý rok to bylo životu nebezpečné. Černoši byli nemocní. Smrděli jako mor. I když jsme ty nejhorší případy hodili přes palubu, nákaza se nelítostně šířila. Mohu vám říci, že jsem byl nevyslovně rád, když jsem měl opět pevninu pod nohama. Tehdy jsme měli malý zisk.”

Petr Claver pocítil, jak se vnitřně bouří proti nelidskému způsobu, jakém námořník hovořil o černoších. Tvář mu zčervenala zlostí.

“Hovořte o černoších, jako by to byl dobytek!” řekl přísně.

Námořník na něho udiveně pohlédl.

“No a?” zeptal se. “A snad nejsou?”

“Ne!” odpověděl ostře Petr Claver. “Jsou to lidé jako vy, jako já, jako my všichni. Lidé stvoření k obrazu Božímu...”

“Ho, vy jste tak prostoduchý, že tomu věříte!” skočil mu do řeči námořník. “Tam na druhé straně už budou brát život bez velkých řečí, právě tak, jak je. Co to má znamenat, že černoši jsou lidé jako my? Vždy budou existovat pacholci a páni, prodávající a zboží. A já vám povím, lepší je, že černí jsou otroky bílých, a ne naopak.”

“Ale musí být vůbec otroky?” vyhrkl Petr Claver. “Nemohli by si lidé jeden druhého vážit, milovat se a jeden druhému přiznávat lidskou důstojnost? Nezemřel tentýž Spasitel za všechny bez výjimky?”

Námořník pokrčil rameny.

“Takovýmito myšlenkami se můžete zabývat kdy chcete, ale raději se jim vyhněte v Cartagena. Tam se vše točí jen okolo výhod a zisku, a ne okolo práva a důstojnosti. To, co přinese peníze, je správné a v pořádku. Obchod s černou slonovinou je v této době nejlepším obchodem.”

Petr Claver chtěl proti tomu něco říct, ale právě v tu chvíli se nad ním ozval hlas: “Země! Kolumbie! Cartagena! Země!”

“No, tady to máte,” řekl námořník s úsměvem. “Vždyť jsem vám říkal, že každou chvíli musíme uvidět pobřeží, Tam podívejte!”

Rukou ukazoval na jih.

“Tam dole je Sierra! Vidíte ty strmé skalní linie proti obloze? A teď? Jen počkejte! Tam!” Světlo plápolající pás, který se vtačil mezi vodu a nebe, se stále rozšiřoval. Nějakou dobu se ještě plavili, když se z moře vynořily světlé mihotavé skvrny.

“Domy a chalupy Cartageny” vysvětloval námořník. “Adios, padre!”

Na rozloučenou podal Petrovi Claverovi pravici.

“A dávejte pozor, aby vás nezničila horečka! Město leží v údolí, které je jako kotel, ve kterém neustále klokotá a vše tropická horečka. Nezdáte se mi příliš odolný vůči tropům, padre!”

Petr Claver se uspokojeně smál. “Já jsem houževnatý! A něco přece vydržím!”

Námořník se kolébavými kroky vzdaloval po palubě.

Když Petr Claver vyšel na pevninu, pocítil, jak se mu teplý vzduch okamžitě přilepil na prsa jako dotěrná pěst. Vzduchem přelétaly výkřiky a jásot. Lidé různých barev a ras zde pobíhali, jiní postávali ve skupinkách.

Potom uviděl široké, sluncem zalité náměstí. Barevné pokrývky hlav lidí svítily světlými, jasnými barvami a zpod klobouků s širokými střechami vykukovaly do hněda opálené tváře.

“Nový náklad z Afriky!” křičel někdo španělsky. “Silní muži na práci do zlatých dolů, barevné ženy na plantáže a černošské děti jako hračky pro bílé španělské děti!”

Petrovi Claverovi stékal studený pot po zádech. Viděl utrápené černošské pohledy plné strachu.

“Ale vždyť to jsou lidé, stejní jako my všichni!” znovu si musel opakovat.

Najednou se mu začalo velmi těžce dýchat. Něco ho dusilo a chtělo se mu zvracet. Z takové bezcitné chamtivosti, která snížila lidi na zboží a peníze postavila nad lidi.

Zaposlouchal se. Doléhaly k němu vzdychy a nářky. Věděl, jak se všichni vzrušeně sbíhají. V okamžiku ho stáhli s sebou.

Obraz, který se mu naskytl, s ním otrásl až do morku kostí. Stál tam obchodník s otroky a bičem nemilosrdně bil mladého černocho. Po každé ráně, jakmile bič zasvístěl vzduchem, přikřčili se i ostatní černoši, kteří leželi na zemi. Tělo mladého černocho a spínalo bolestí.

“Ty prokletý pse!” křičel obchodník s otroky. “Já tě odnaučím utíkat!”

Bič opět dopadl na tělo černocho. Petr Claver najednou stál vedle obchodníka s otroky. Nerozmýšlel se dlouho. Najednou, jako by ho něco donutilo, vymanil se z davu okolostojících. Chytil zdvihnutou ruku obchodníka a pevně ji sevřel. Zahleděly se na něj oči plné nenávisti. Obchodník začal kroutit rukou, aby ji vysvobodil ze sevření. Ale Petr mu ji chytil ještě pevněji, takže obchodník jen zanedával.

“Nechej mě! Mohu si dělat, co chci!”

“Vždyť se z vás stane trýznitel lidí...!”

“Ne tak celkem, můj příteli!” odpověděl pevně Petr Claver.

“Trýznitel lidí?” řekl obchodník s otroky a s výsměšným úšklebkem se obrátil k okolostojícím. “Slyšeli jste? Trýznitel lidí, povídal! Nakonec nás postaví na stejnou rovinu s černochoy!”

“Já vás nechci stavět na stejnou rovinu s černochoy,” odpověděl Petr Claver tvrdě. “To vůbec není třeba. Ti černí jsou i tak na stejné rovině s ostatními.”

“Padre,” řekl obchodník předstírající jemný úsměv, “na kázání zde máme kostel.”

“A na pravdu celý život,” skočil mu do řeči Petr Claver.

“Ale tady jsme v Novém světě, Tady je to o trochu tvrdší. A do svých obchodů si nenechám mluvit. Dělán, co se mi zachce!”

Opět chtěl pozdvihnout bič, ale Petr Claver mu jej vytrhl a velkým obloukem ho zahodil

přes hlavy okolostojících. Oprášil si ruce.

“Tak, můj příteli!” řekl černochovi. “Uklidni se. Už se ti nic nestane. A vy, pane,” obrátil se na obchodníka s otroky, “zanechte nelidskosti. Jde to přece i jinak. Víím, že do toho mají co mluvit i úřady. Ale tentokrát nepodám oznámení.”

Když se podíval dolů na černochoy, kteří leželi na zemi, najednou pocítil, jak k němu beze slov přichází proud hřejivé vděčnosti. Teď se cítil trochu lehčí a šťastnější.

Uprostřed noci se probudil. Byl úplně propocený. Cítil, jako by na něj stále hleděly tváře černochoů, pokorné a strhané strachem. V jejich pohledech byla mlčenlivá, ale přece jen silná prosba, aby je nenechal samotné.

Zasténal. Ano, nabídne své služby Sandovalovi, černošskému knězi. Udělá vše, aby ulehčil těžký život černošských otroků.

“Chci zde být pro ně,” řekl. “Musí vědět, že jsou lidé, že jsou Kristovi ubozí a zotročení bratři, pro které se on nechal ukřižovat. Petr Claver, otrok černých otroků!”

To byla slova, kterými ještě ve Španělsku podepsal přísahu. Možná tehdy byla tato slova jen neurčitou touhou přijít sem, zmírnit nouzi otroků. Ale teď mu pohlédla černošská bída do tváře. Nesla v sobě znamení zrazeného a poníženého Božího Syna, který se stal člověkem, aby lidé už nebyli nelidští, ale byli si všichni vědomi své důstojnosti a svého poslání.

“Pane, chci ti sloužit v největší bídě a poníženosti po celý svůj život,” tiše se modlil.

Statečnost. Statečnost je prosazení dobrých cílů i za určitého nepohodlí. I stateční mají strach. Sebeovládání napomáhá statečnosti.

"Alespoň jednou přemohu svou lenost - jako projev sebeovládání."

pro apoštoly. Pro tvář Ježíše mu sloužila tvář urozeného pana Giovanniho ze dvora kardinála Montara. Ruce Ježíše maloval podle Alessandra Carissima z Parmy. Jen jedna tvář mu dodnes chybí, jen jednu tvář nemohl dodnes najít: tvář Jidáše, toho, který byl zrádcem.

Nemusí to být tvář škaredá, ale taková, která by vyjadřovala odstup od Ježíše, odstup mezi zrádcem a zrazeným.

V posledních týdnech neustále chodil po ulicích s tužkou a skicákem. Navštívil i ty části města, kde by člověk neměl chodit sám. Dokonce i ve vězení byl. Ale ani mezi nejtěžšími zločinci nenalezl "tvář Jidáše". Tu tvář však najít musí. Do té doby zůstane "Poslední večere" nedokončená.

Mistr Leonardo se posadil do stínu stromu a pozoroval kolemjdoucí. Okolo procházelo tisíce tváří. Ale nebyla mezi nimi ani jedna, která by se hodila představám malíře.

Leonardo vstal a šel se napít do nedalekého hostince. Sedl si do rohu, ze kterého měl výhled na celý hostinec. Právě se chystal odložit skicák, když do hostince vstoupil člověk, který okamžitě upoutal Leonardovu pozornost. Jeho zevnějšek nebyl nápadný, ale výraz mužovy tváře Leonarda uchvátil. Cizincovy oči se nepokojně mihaly. Okolo úst měl náznak zatrpklosti. I ostatní črty napovídaly, že mužovu duši něco tíží. Protože nikde jinde nebylo místo, sedl si k Leonardovu stolu a objednal si korbel vína. Hned jej vypil a objednal si další.

"Chce se zbavit svého neštěstí pomocí vína," pomyslel si Leonardo. "Kdybych ho jen tak mohl teď nakreslit."

Malíř se pokusil navázat rozhovor.

"Jste jistě v tomto městě cizí, že ano?"

Muž vzhledl k Leonardovi a dlouho si jej prohlížel, zda mu může důvěřovat. Proto řekl:

"Ano, jsem tady cizí, jsem cizí na tomto světě. Je tu můj domov a přece jsem tady cizí."

"Ještě jsem vás tady neviděl."

"Byl jsem dlouho pryč. Hodně roků. Ale jestliže vás zajímá můj příběh, klidně vám ho povím. Potřebuji k tomu ale víno, hodně vína."

Vypil svůj korbel a objednal si třetí.

"Narodil jsem se v Miláně a tady jsem také vyrostl. Když mě bylo šestnáct let, opustil jsem rodiče a cestoval jsem po krajině. Nakonec jsem, dost zubožený, skončil na Sicílii.

Ujal se mě bohatý statkář Giuseppeardini. a dal mi nový domov. Byl mě druhým otcem a jak si můžete domyslet, jsem mu za to velmi vděčný."

Muž mlčel. Očividně se mu těžce dalo vyprávět svůj příběh dál:

"Zdalo se, že budoucnost mám zajištěnou. Protožeardini neměl děti, chtěl ze mne udělat dědice. Ale stalo se něco jiného.

V roce 1494 vypuklo na Sicílii povstání proti knížeti Salverinimu. Jen tak, že unikl atentátu. Všude hledali povstalce. Mnoho nevinných se dostalo do vězení. Mysleli si, že já znám hlavního organizátora. V nouzi jsem řekl jméno svého přítele Giuseppeardiniho. Postavili ho před soud a mě osvobodili.

Potom přišla nejstrašnější chvíle. Jako svědek jsem proti němu musel vypovídat. Vymyslel jsem si proti němu spoustu falešných obvinění a lhal jsem, jen abych ho obvinil.ardini na to všechno neřekl ani slovo. Jen na mě smutně hleděl. Bylo to obludné, co jsem mu udělat... Ten pohled je stále ještě ve mě a stále mě pronásleduje."

Muž se odmlčel a zahleděl se do svého džbánu. Potom tiše povídal: "ardini byl odsouzený na smrt a popravený. Na svou obhajobu neřekl ani slovo. Jen se na mě neustále díval. Ten hrozný pohled!"

Muž si rukama přikryl oči, jakoby chtěl uvidět pohled mrtvého.

tři a půl roku. Použili jsme suchozemskou cestu, po které vozili hedvábí z Číny i ctihodní kupci z našeho města - Benátek."

"Ano, a to vás nechali jen tak cestovat? Nedostali jste se do zajetí, nezabili vás, neoběsili?"

"Naopak! Těšil jsem se z mimořádné pozornosti vladaře a mohl jsem navštívit nejen velké Království Středu, ale jako vyslanec císaře i některé jiné krajiny. Omluvte mě prosím, stůl je připravený, a já bych se chtěl nejdříve přesléct!"

Marco Polo se s lehkou úklonou rozloučil se svým společníkem. O několik minut později stál před udivenými hosty společně s otcem a se strýcem v nových, ještě honosnějších šatech.

"Je to směšné, jestli si myslí, že zapůsobí několika hedvábnými hadry!" zašeptal jeden z hostů.

"Je to přece jasné, za hezkým pozlátkem se skrývá zločinec! Jen buďte opatrní, je možné že mají zájem o naše peníze!"

"A za to nám dají dobytek, jako nejnovější mince," smál se druhý. "Neslyšeli jste, co říkal Marco? V Číně prý dává císař místo peněz orazítkované kusy kůže z dobytka?"

"Tak vidíte, jak ten muž lže. Tak hloupí nejsou ani Číňani, aby přijímali kusy kůže jako peníze. A přitom jsou prý velmi bohatí. Ještě vám Marco nepovídal o císařově bohatství? A nebo o čarovných pokladech na ostrově Zipangu? Tam by měly být perly za milióny!"

"Ano, milióny, stále jen milióny. 'Miliónový Marco', tak toho lháře nazývají i hoši z ulice. Nemají ani halíř, ničemníci, a mluví o miliónech!" Kousavé poznámky těch dvou přerušil Marco Polo, který vstal od stolu, počkal, než utichla vřava a potom začal:

Milí přátelé a milí hosté. Pozvali jsme vás, abychom spolu s vámi oslavili náš návrat domů. Sedmáct roků jsme žili ve dvoře čínského císaře, získali jsme tam čest a uznání, ale touha po domovu, po našich Benátkách, byla silnější. Tehdy nám dovolili přivést panovnickovu dceru perskému chánovi za ženu. Dva roky trvala cesta lodí z Království Středu do Persie, odkud jsme šli k pobřeží Černého moře a potom, konečně, po dvaceti čtyřech letech jsme se vrátili do našeho rodného města. Proto si myslím, že to byla Boží vůle, aby mohlo lidstvo obohatit své poznání o cizích krajinách naší Země. Ještě nikdy se nepodařilo člověku - křesťanovi, Saracénovi, Tatarovi a nebo pohanovi - navštívit tak rozsáhlé území, jak jsme navštívili my, občané města Benátek."

Hosté poslouchali s rozpačitým úsměvem. "Miliónový Marco" vypráví - jak ještě dlouho? Zanedlouho bude i tak sedět ve vězení! Rada města jistě dlouho nestrpí takové podvodnické řeči! Dojedlo se a lidé začali vstávat. Marco poprosil hosty, aby měli ještě chvíli strpění. Všichni tři znovu opustili místnost, tentokrát to trvalo déle. Hosté začali být netrpěliví. A tu - vrchol výsměchu a drzosti! Teď přišli oblečení do svých starých hader, které měli na sobě při příchodu domů! Ti, co seděli nejbližší, se od nich odtáhli, člověk nikdy neví, zda se tam nevyskytnou náhodou nějaká malá zvířátka...

Nicolo, Maffeo a Marco si s úsměvem sedli. Oba starší muži mlčeli unavení velkým dobrodružstvím svého života. Opět se ujal slova Marco Polo:

"Když jsme vás prosili, abyste s námi oslavili návrat domů, nebyl to jediný důvod našeho setkání. Známe vaše pochybnosti, známe vaše rozhořčení. Je to pro vás velmi těžké, abyste věřili, že se lidé z druhého konce světa mohou vrátit po více než dvaceti letech. Nedůvěřujete našemu vyprávění, protože vám nemůžeme dát žádný důkaz. Ale jeden důkaz máme - šaty, které máme na sobě!"

"Snad nechcete z těch hader dělat peníze, jak vás to naučili v Číně?" vtipkoval jeden z hostů, obracejíc se na svého sousedu. Marco počkal než se dav uklidní. Potom chytil nůž a začal párat stehy na podšívce svého kabátu. Mezi prsty se mu zatřpytilo a z hader

vypadl drahokam, potom další a další - a hromadil je před sebou na stole.

Diváci této neobvyklé scény vyskočili na nohy. Nikdy z nich nezůstal sedět. Nicolo a Maffeo následovali Marcův příklad. Vypadalo to skoro neuvěřitelně, jak párali steh za stehem a hromadili na stole nesmírné množství pokladů, stále větší a krásnější kameny. I ten nejhoupější musel vědět, že zde leží nesmírné bohatství, že tito muži by mohli za zlomek kamenů koupit palác, v kterém se na ně dívají jako na podvodníky a zloděje.

To byl pro bohaté Benátčany ten nejlepší důkaz. Tři muži, před kterými se hromadily drahokamy - všechny majetek a všechno bohatství, kterými je císař zahrnul, především Marca, svého miláčka? Po dobu jejich dlouhé a nebezpečné cesty nikdo nepředpokládal, že jejich jednoduché šaty skrývají takové bohatství. Podvodníci?

"Vždyť já jsem to hned věděl. Nikolo byl i předtím vtipálek! Já jsem ho hned poznal. A Marco se za ty roky také nezměnil," zavzdychal tlustý muž, kterému se na začátku všechno zdálo být "tak vzrušující".

Marco Polo a jeho vyprávění o zázračném světě Východu mělo najednou úplně jiný zvuk. Teď vděčně poslouchali jeho popisy velkolepých měst, zvláštních lidí a ohromných bohatství. Lidem západního světa se otevřel nový svět.

Nakonec mu tedy uvěřili? Benátčani nakonec svému spoluobčanovi přece jen uvěřili. Byl a zůstal jejich - "Milionovým Marcem".

Trpělivost. Je snášení těžkostí na cestě za cílem. Trpělivý dokáže být jen ten, kdo se dokáže ovládat, neztrácí odvalu přijímat nezdary a začínat stále znovu, protože ví, že jde za svým cílem.

"Pokud se mě nepodaří celý den ovládnout svůj zlobu a naštvanost, tak se alespoň jednou pokusím ze srdce se ovládnout."

LEONARDO DA VINCI

Mistr Leonardo kreslil. Nejprve doširoka otevřená ústa, potom nos a nakonec obrysy tváře. Vždy, když držel v ruce tužku nebo štětec, zapomněl na vše kolem sebe. Tak tomu bylo i tentokrát. Uvědomil si, že stojí obžalovaný před Ludvíkem Sforzem, který se svou rodinou vládl v Miláně. Mistr Leonardo neslyšel stížnosti, které na něj vynášel představený kláštera Santa Maria Delle Grazie.

"Tento muž, který si říká mistr Leonardo, mrhá svým časem a vašimi penězi, vznešený pane. Do kláštera přijde, kdy se mu zachce, maluje a zase odejde. Často ho nevidíme celé dni. Tehdy se toulá po městě a po čtvrtích, kam slušný člověk nevkočí."

Takto to už nemůže dál jít. Řekněte mu, prosím vás, rozhodné slovo, Ludvíku Sforzi. Vy jste mu dal objednávku na nástěnnou malbu v našem klášteře. Nás neposlouchá!"

"Jak dlouho už mistře Leonardo pracujete na "Poslední večeři"? klidně se zeptej vladař. Neměl chuť připojit se ve sporu ani na jednu stranu. Velmi si vážil schopnosti Leonarda da Vinciho. Ale věděl zároveň i to, že si malíř nedá mluvit do své práce.

"Maluje už od roku 1495, už skoro tři roky. Tak dlouho už musíme snášet škaredé lešení v jídelně kláštera. A to už vůbec nemluví o špině, kterou po sobě vždycky zanechá. Kdybyste jen tu objednávku dal někomu jinému. Dávno už bychom byli hotoví."

"Jak daleko už malba pokročila?"

"Zeptejte se jeho. No, jen se podívejte. Teď, když má poslouchat, maluje. Ale, když má malovat, hodiny stojí před obrazem a jen se na něj dívá."

"Mistře Leonardo!" Sforz se obrátil k malířovi, který konečně zdvihl pohled od svých kreseb. Nejdříve se nepřítomně podíval, potom se zdálo, že se rozpomenul, že si uvědomil, kde se vlastně nachází. Jeho tvář se zamračila.

"Ano, prosím, přejete si?"

"Slyšel jste výčitky představeného?"

"Jaké výčitky?"

Prior zalomil rukama nad hlavou a zasténal. I Sforz se musel přemáhat, aby zůstal klidný.

"Kolik času budete ještě potřebovat, než bude zakázka pro klášter hotová?"

"Nevím."

"Co vám ještě chybí?" Nevůli ve Sforzově hlase nebylo možné přeslechnout.

"Jedna tvář,... ano, jedna tvář mi chybí."

"Jedna tvář mu ještě chybí!" prior napodoboval malířův hlas. "Jedna tvář je důvod, proč už týdný neudělal štětcem ani tah."

"Ano, jedna tvář," řekl Leonardo s určitostí.

"Je to tvář Jidáše... Dodnes se mě nepodařilo najít tvář pro Jidáše!"

"Co je na tom tak těžké?" zeptal se prior. "Je těžké najít tvář pro Jidáše?"

Prior se smál a kroutil hlavou. To už bylo na mistra Leonarda dost. "Jestliže budete takhle naléhat, pane priore, mohu namalovat i vaši hlavu. Možná je nakonec nejvhodnější!"

Přitom vytáhl ze skicáku list, na který kreslil, a opustil místnost. Zaražený prior vzal do rukou skicu a v kresbě rozpoznal sám sebe.

Rozrušený Leonardo běhal křížem krážem po milánských ulicích a opět se snažil nalézt svůj vnitřní klid. V podstatě si s představeným dominikánského kláštera rozuměl dobře ohledně refektáře, pro který maloval "Poslední večeři". Jen, bohužel, prior neměl poněti o malování. Proto se neměl vůbec do toho míchat a už vůbec neměl na Leonarda naléhat.

Prior vlastně vůbec nechápal, že ani renomovaný malíř si prostě nemůže sednout a na povel malovat. Jak dlouho jen musel hledat, než mezi stotisíci obyvateli Milána našel tváře

V následujících měsících měl Dorgon celkem jiné starosti. V provincii Šan-si vypuklo povstání. Srazilo se zde několik mongolských kmenů. Když poslal Dorgon své vojsko do Šan-si, velitel císařských oddílů dezertoval. Proto musel Dorgon sám s novým vojskem opustit Peking. Vrátil se jako vítěz a přátelé mladého císaře se opět báli o jeho život. Dorgon cítil, že jeho moc se posilnila a teď už nebyl ochotný ji odevzdat nikomu. Jenže při jednom lovu jej zastihla smrt.

Cchung-č', ještě ani ne třináctiletý chlapec, nastoupil 1. února 1651 jako vládce v Říši Středu.

Krátce po této události se zastavily císařská nosidla před jezuitovým domem. Fan Šu přišel osobně, aby otci Schell von Bellovi odevzdal pozdravy od císaře.

"Cchung-č' je plně seznámen se vším, co dělal jeho strýc, ví i o vašich zásluhách o císařův život. Chtěl by vás osobně poznat a prosí vás, abyste přišel za ním do paláce."

O něco později stál Johann Schell von Bell před mladým císařem. Ve chvíli, kdy chtěl podle orientálních zvyklostí před ním pokleknout, Cchung-č' mu v tom zabránil. Nabídl mu místo na polštáři po své pravici a podal mu zlatý pohár na čestný přípitek. Dlouho pozoroval kněze a potom mu řekl:

"Ty jsi tedy ten moudrý muž, kterému vděčím za život."

Otec Schell von Bell odmítavě odpověděl:

"Konal jsem jen svou povinnost a Bůh mi pomáhal."

"Bylo to více než povinnost. Riskoval jsi svůj život a ani jsi mne neznal. Děkuji ti."

"Má víra mě přikazuje pomáhat každému, kdo je v nouzi."

"O své víře mě můžeš vyprávět později. Teď bych tě chtěl ale o něco poprosit. Jsi nejmoudřejší muž v Číně a já budu muset teď vládnout veliké zemi. K tomu budu potřebovat poradce. Chceš se stát mým prvním poradcem?"

Překvapený touto nabídkou se zahleděl otec Schell von Bell do chlapcovy tváře. Uvědomil si: Toto dítě to myslí úplně vážně.

Kromě toho má pravdu. Skutečně bude potřebovat dobrého poradce, protože mnoho lidí na císařském dvoře se zajímá jen o to, jak by si mohli z koláče moci ukousnout co největší kus. Proto řekl:

"Nezasloužím si takovou čest."

"Zanechej takovýto způsob řeči. Potřebuji tě."

"Dobře," řekl kněz "Přijímám. Naučím tě být dobrým a moudrým vládcem svého národa."

Od té chvíle se otec Schell von Bell stal prvním poradcem, důvěrníkem a přítelem čínského císaře.

Služba společnosti. Neustále se nacházíme v nějakém společenství - skautský tábor, farnost, rodina, škola... Jsme povoláni nejenom k tomu, abychom došli k vlastní spáse. K ní nedojdeme, aniž bychom se vyhlí životu s druhými a byli pro ně užiteční.

"Vykonám jednu dobrovolnou službu (práci) užitečnou pro ostatní v táboře. Třeba jenom uklizení odpadku."

"Zradil jsem přítele. Nejlepšího přítele. Byl úplně nevinný. Já jsem teď vinen za jeho smrt!"

"Bůh je milostivý," řekl mu Leonardo, "jen si vzpomeňte na příběh o marnotratném synovi. Vy jste ztracený syn!"

Cizinec mlčel.

Leonardo si dodal odvahy a nezučastněně se zeptal:

"Mohl bych vás namalovat?"

Muž se na něj překvapeně podíval.

"Malovat. Mě. Jak to?! Nemáte jiný lepší model? V tomto městě chodí spousta lidí, kteří by se hodili na barevnou malbu lépe než já."

"Velmi dlouho jsem hledal vaši tvář a dnes jsem ji našel. Prosím, dovolte mi, abych vás namaloval!"

Muž přikývl a potom řekl:

"Pro mě za mě, jestli vás baví malovat tolik neštěstí pohromadě!"

Leonardo vzal skicák a tužku a maloval mužovu tvář. Přitom si uvědomoval: žádná kresba nemůže vyjádřit nouzi a duševní muka, které jsou patrné v jeho tváři.

Když Leonardo skončil, chtěl dát cizincovi peníze. Ten však odmítl:

"Peníze za takovou tvář. Ne!"

Vstal a odešel z hostince.

"Kam ten člověk půjde? Co bude dělat?" ptal se sám sebe Leonardo. Ale pomoci mu nemohl. To mohl udělat jen Bůh a jeho milosrdenství.

Brzy ráno Leonardo bouchal na dveře v klášteře Santa Maria Delle Grazi. Konečně mohl dokončit dílo, ve kterém zachytil, jak Ježíš ve večeřadle říká: "Jeden z vás mě zradí."

Vytrvalost. Vytrvat v dobrém díle o nás vyžaduje vrpělivé snášení nepříjemností a překážek, které se vyskytnou na cestě. Abychom nepropadli malomyslnosti, je třeba naučit se ovládat a znát dobře svůj cíl - vědět: proč to dělám.

"Celý den si budu ve stanu udržovat pořádek. Pokud to nezvládnu, tak alespoň jednou, třeba po obědě, si vše uklidím, vyčistím a dám do pořádku."

JOHANN ADAM SCHALL VON BELL

Dva sluhové nesli nočními ulicemi Pekingů nosidla. Jejich bosé nohy se nehlučně pohybovaly po dlažbě. Kdyby zpoza mraku nevyšel měsíc, měli by ještě více starostí s hledáním cesty z císařského paláce do Jižního města.

A právě tyto okolnosti přišly vhod panu Fan Šuovi, mandarínovi na císařském dvoře. Chtěl zůstat nepoznaný, protože Dorgon, který vládl Číně už šest let, měl své donašeče všude. Právě proto si Fan Šu pro tento večer zvolil jednoduché nosidla bez erbu a ozdob. I cíl nočního výletu musel zůstat utajený. Nechtěl dostat do nebezpečí německého jezuitského kněze Schalla von Bella, Tang Jou-wanga, jak jej nazývali Číňani. Jestliže jezuita dnes přijme jeho návrh, bude i tak ve velkém nebezpečí. Při těchto myšlenkách se Fan Šu zarazil. Může vůbec riskovat pověst a dokonce i život slavného astronoma? Jistěže, tento cizinec udělal již mnoho pro Fan Šuovo otcovství. A právě proto ho teď musí požádat o pomoc.

Ve hře byl život mladého císaře a tím i dobro celého čínského národa. A bude mu moci německý kněz vůbec pomoci? Nepřecenil Fan Šu jeho vliv, vliv kněze na dvoře, i když je předsedou císařského astronomického ústavu?

Fan Šu neměl čas, aby si uspořádal myšlenky. Nosidla se zastavily. Jeden ze sluhů řekl:

„Jsme u cíle, pane.“

Kněz Adam Schall von Bell se vůbec nedivil, když se v tento pozdní večer roku 1650 ozvalo klepání na dveře jeho jezuitského sídla. V posledních letech byl tento dům často úkrytem. Mnoho lidí, kteří utekli ze svých domovů před často se měnícími panovníky v Číně, mohli jezuiti u sebe pohodlně ukrýt a potom jim pomoci dostat se ven z města.

Otevřel dveře.

„Fan Šu! Vy u mě, v tuto pozdní hodinu? Jaká čest pro tento dům!“

Přitom se zdvořile uklonil. Už dávno si osvojil zdvořilostní formy krajiny, ve které byl hostem.

I vysoký čínský úředník se uklonil a řekl:

„Promiňte, Tang Jou-wang, že vás tak pozdě vyrušuji, ale je to velmi důležité. Nejdříve jsem musel počkat až se setmí...“

„Pojďte dál. U mě jste vítán kdykoliv.“

Jen co si mandarín sedl, hned vyslovil svůj požadavek:

„Přinesl jsem zlé zprávy z císařského paláce. Víte přece, že příští rok bude císař plnoletý a bude moci zasednout na trůn místo svého otce. Jeho strýc, Dorgon, který doposud vedl úřední věci, je velmi ctizádostivý. Vůbec se nemá k tomu, aby vydal moc ze svých rukou. Množí se i zprávy, že se sám chce ustanovit císařem. Už si obstaral císařské oblečení. Císařova bratra dohnal k sebevraždě. A teď mu stojí v cestě jen mladý císař.“

Při následujících slovech ztišil Fan Šu svůj hlas a přisunul se blíže k jezuitskému knězi. „Velmi pěkný plán jsem se doslechl. Dorgon se neodváží zabít svého synovce. Proto plánuje postavit nové palácové město. Tam chce císaře držet uvězněného. Už jsou hotové plány. Budou se vybírat nové daně a mnoho sedláků bude muset pracovat na stavbě. Jestliže se Dorgonovi podaří uskutečnit plán, způsobilo by to v naší zemi obrovské škody.“

„Rozumím,“ odpověděl kněz, „ale proč se s tím obrácíte právě na mě? Já jsem jen kněz a nemám moc, nejsem voják!“

„Vy jste mocný, Tang Jou-wang, protože jste nejmoudřejší v celé Číně. Vědomosti jsou moc. Musíte najít způsob, jak Dorgona odvrátit od jeho plánu. Vy už něco vymyslíte. Důvěřuji vám! No, teď už musím jít zpět, aby na dvoře nezapozorovali mou nepřítomnost.“

Fan Šu se uklonil a odešel z jezuitova domu. Za týden požádal otec Schall von Bell, z titulu své hodnosti předsedy astronomického ústavu, panovníka Dorgona o audienci. Nejmocnější muž Číny nepozdravil kněze právě nepřátelštěji:

„Co chceš, hvězdáři? Proč mi ukrádáš z mého drahocenného času?“

Kněz se nedal zastrašit a začal:

„Jak jistě víte, vznešený panovníku, povinností císařského astronomického ústavu je rozhodovat i o vhodné poloze důležitých státních budov.“

„To je jen a jen moje věc!“ okřikl ho Dorgon.

Ale Schall von Bell v klidu pokračoval: „Doslechli jsme se, že chcete začít stavbu nového císařského paláce mimo města Ming-šu, Můj úřad udělal pozorování, zda je toto místo skutečně vhodné. Přišli jsme k následujícím výsledkům. Zde v tomto listě to vše stojí...“

Kněz se nemotorně prohrábl ve svých písemnostech, za chvíli se podíval na Dorgona a předložil před něho papír.

„Zde jsme zapsali výsledky našich vědeckých pozorování. Jestli se chcete sám přesvědčit...“

Dorgon mu neochotně vytrhl papír z ruky a začal číst - lépe řečeno, pokoušel se o to. Za chvíli hodil papír na stůl a zakřičel: „To přece nikdo nepřechte! Vždyť se to jen hemží cizími znaky a slovy. Řekni mi sám to nejpodstatnější, ale krátce!“

„Obsah tohoto dobrozdání říká: místo pro plánovanou stavbu je nanejvýš nevhodné. Podnebí je tam velmi vlhké, země příliš močalovitá a vítr nadmíru silný. A především postavení hvězd podle našich astronomických měření naléhavě radí, aby se palác na tomto místě nestavěl. Proti nebi se nemůže postavit ani nejsilnější panovník.“

Teď se už Dorgon nedovedl udržet na uzdě:

„Ty se opovažuješ mi něco předepisovat?“ křičel celý bez sebe od zlosti. Odkdy je úlohou astronomického ústavu odporovat panovníkovi?“

„Konali jsme jen svou povinnost?“ klidně odpověděl kněz.

„Tvá povinnost je dát mi za pravdu a poslouchat! Zmiz. A udelej novou zprávu, takovou, aby se mě líbila!“

„To nemohu, vznešený panovníku. Nemohu chtít od svých úředníků, aby vás podváděli falešnou zprávou!“

„Zahráváš si se svým životem, cizince. Víš o tom?“

„Sloužím této zemi i jeho panovníkovi všemi svými silami už dvacet pět let. A přesně totéž dělám nyní.“

Dorgon byl odzbrojený. Věděl, že proti tomuto mužovi nic nezmůže silou ani hrozbami. A přece řekl:

„Teď odejdi a zprávu nechej zde! Chci o tom popřemýšlet. Ale nebuď si tak jistý!“

Dorgon to jezuitskému knězi skutečně nemusel ani říkat. Když opustil palác, Dorgonovo varování mu ještě dlouho znělo v uších. Děkoval Bohu, že se alespoň nyní z toho dostal se zdravou kůží.

V následujících dnech otec Schall von Bell netrpělivě očekával odpověď z císařského paláce. Jestliže by zvítězila Dorgonova zlost nad mařením jeho záměrů, potom by byl život jezuiti v bezprostředním nebezpečí. Ale jestliže zvítězí Dorgonova pověřivost a strach z toho, že by si rozhněval nebeské síly, bude zachráněný nejen život Schall von Bella, ale i život mladého císaře.

Fan Šu seznamoval kněze prostřednictvím posílů se vším, co se dělo na císařském dvoře. Konečně po dvou týdnech nejistoty přišla správa: Dorgon odsunul stavbu nového císařského paláce na dobu, kdy se najde nové vhodné místo. To však může trvat dlouho.

MARIE JARICOTOVÁ

Psal se rok 1819. Listopadová vichřice strhla z větev stromů poslední listy. Antonie Jaricot seděl s dcerami v obývacím pokoji okolo krbu, ve kterém hořely velká polena. Přemýšlel o posledních dnech. Myslel na den před třemi lety, když smrt mu vyrvala ženu a dětem matku. Zavzdychal. Ano, život mu nic nedaroval!

“Otče.”

Zkoumavě pohlédl na dceru.

“Ano, Paulino Marie?”

“Phileas mě opět napsal dopis.”

“To je pěkné. A co ti napsal bratr? Má se pěkně?”

“Myslím, že ano. Psal však jen o své namáhavé práci v misii. A že ho velmi potěšila pomoc z výplat mých kolegiň v práci a také moje úspory.”

Její mladá tvář se rozzářila radostí.

Jaricot přikývl: “To je pěkné, Paulina. Dovedu si představit, jak jsi ho povzbudila a utvrdila v jeho horlivosti.”

“Otče, poslouchej,” hovořila Paulina dále. “Víš, někdy bych si přála být na Phileasově místě.”

Sestry skloněné nad výšivkami se zasmály.

“Někdy máš, Paulina, bláznivé nápady.”

“Proč?” divila se Paulin. “Představte si, že bych byla muž. Stala bych se misionářem.”

“Kdybych byla muž!” napodobovala ji Renee a pobaveně zakroutila hlavou.

Jaricot se zamyšleně zadíval na dceru. Jaké nápady má čas od času toto dítě! Sestry se opět sklonili nad výšivky. Ale Paulina seděla, rukama si objímala kolena a upřeně hleděla do ohně. Najednou se narovнала.

“Mám to!” najednou zavolala vzrušeně.

Sestry se na ni najednou podívaly: “Cože máš?”

“Člověk může být misionářem a nemusí být ani v misii.”

Renee se nevěřicně usmála.

“Samozřejmě, že může,” trvala na svém Paulina. Představte si, že bych uměla nadchnout pro misii všechny, nejenom dělnice v naší továrně. Kdyby každý týden dali jen jeden sous nebo čtyři pfennigy, neublížilo by jim to, ale celkově by to představovalo pěknou sumu. Kdyby se složilo sto lidí, byly by to čtyři marky, Při tisíci lidech by to bylo čtyřicet marek.”

“Ano, a při desetitisíci lidech by to bylo čtyřista marek a při miliónu stokrát tolik, tedy čtyřicet tisíc. Souhlasí?” zeptala se Renee s výsměchem.

“Výpočet je velkolepý, ale...”

Ale co?”

“Nejdříve by se muselo najít milion lidí, kteří by byli ochotni spolupracovat. Ale právě proto je ta myšlenka bláznivá, přehnaná, až se člověku vnucuje domněnka, že ztratil rozum.”

“Samozřejmě!” bránila se Paulina Marie. “Člověk musí pochybovat o mém rozumu. Ale proč? Protože mě nejde do hlavy, že mám život vyplnit vyšíváním povleků na pohovky a áčkováním deček na komody! Protože si myslím, že z malých obětí mohou vzniknout velká díla. Nerozumím tomu? Představte si, že budu obcházet všechny v továrně v Lyoně. Dělnice budou spolupracovat. Uvidíte, budou spolupracovat! A každá získá nové spolupracovníky. Je to, jako když hodíš kámen do vody, který vytváří stále další a další vlny, až do Afriky, Číny a Japonska!”

“Přestaň Paulino! Přeskočilo ti?”

CLEMENS AUGUST VON GALEN

Münster ve Westfálsku, 12. června 1941 odpoledne. Nad biskupským městem visely hustá černá mračna. Během předcházejících nocí bylo město cílem těžkých leteckých náletů. Obyvatelé nyní odstraňovali nejtěžší následky bombardování. Hasili ohniště, odklízeli z cest rumiště a připravovali nouzová bydliště pro lidi, kteří byli bez střechy nad hlavou.

Kde se je dalo, pomáhali poškozeným i kněží a bratři Společnosti Ježíšovy, kteří měli své sídlo v Ignaciánském domě na Koenigstrasse. Bratr Alfonz a otec Hubert se právě vraceli unavení domů. Ve vedlejší ulici pomáhali jedné rodině zařídit si nouzový přístřešek. Když se přiblížili k Ignaciánskému domu, viděli, že před ním stojí policejní nákladní vůz.

“Co to znamená?” zeptal se se strachem bratr Alfonz.

“Obávám se, že se to za chvíli dozvíme!” odpověděl otec Hubert.

Přišli ke vchodu do domu. Zezadu na ně někdo zavolal:

“Stát! Zastavte!” přicházel k nim muž v dlouhém nepromokavém kabátu. Z kapsy vytáhl příkaz a řekl ostrým tónem:

“Tajná státní policie. Co zde hledáte?”

“Bydlíme zde. Je to náš dům. Jsem kněz řehole Společnosti Ježíšovy. A toto je náš bratr.” Když otec Hubert pokračoval, snažil se, aby jeho hlas zněl pevně.

“A co zde chcete vy? Co děláte v našem domě?”

Počkejte zde. Můj nadřízený vám to vysvětlí. Gestapák zmizel v domě. Zanedlouho se vrátil se svým důstojníkem.

Důstojník řekl rozkazovacím tónem:

“Váš dům je zabavený. Dávám vám patnáct minut, abyste si sbalili osobní věci a opustili tento dům. Do 18. hodiny musí všichni jezuiti opustit město Münster. Nemáme místo pro neužitečné strážníky. A kromě toho je to nařízení oblastního velitele. Kdybyste náhodou chtěli dělat potíže...” Přitom se na ně důstojník varovně podíval. “Mám ještě místo v autě... Od této chvíle přesně patnáct minut. Rozumíte?”

Oba jezuiti na sebe překvapeně pohlédli. Otec Hubert se zpatoval první.

“Zůstaň zde tak dlouho, jak jen to bude možné,” pošeptal spolubratrovi. “Musím ještě něco důležité zařídit, hned se vrátím.” Seskočil ze schodů a rozeběhl se po silnici.

“Co vás honí?” zeptal se gestapák. Ale otec Hubert už byl za rohem.

Asi za půl hodiny stál otec Hubert před münsterským biskupem, Clemensem Augustem von Galen.

“Co se děje?” zeptal se biskup, který si právě začal chystat nedělní kázání. “Vždyť sotva popadáte dech.”

“Náš dům, ctihodný pane biskupe, naše sídlo v Königstresse obsadilo gestapo a právě ho vyprazdňuje. Hned jsem sem utíkal...”

Rozhodně jsem vám to chtěl oznámit.

Biskup vstal a nevěřicně pohlédl na kněze.

“Co to říkáte?”

“Ano, pane biskupe, musíme opustit dům a dokonce i město.”

“To je neslýchané. Pojdte, zajedeme tam. Takovouto nespravedlnost jednoduše nemůžeme připustit!”

Když zastavili před Ignaciánským domem, gestapáci právě nakládali na nákladák mapy s dokumenty a knihy.

“Co se zde děje!” zakřičel na ně biskup. “Kde je šéf této zlodějské bandy?” vrhl se ke vchodu, strážníka odhodil a zakřičel do chodby výhrůžným hlasem:

“Kdo zodpovídá za toto rabování?”

Z pokoje vyšel důstojník. Dříve, než stačil cokoliv říct, pohl se biskup směrem k němu. Biskupova vysoká, téměř dvoumetrová postava zapůsobila na hodně menšího důstojníka. Důstojník couvl několik kroků nazpět, jako by se bál, že ho ten silný muž v sutaně fyzicky napadne.

Ale potom se ovládl a zeptal se vysokým hlasem:

"Kdo jste, že se opovažujete nám bránit ve výkonu služby?"

"Jsem Clemens August von Galen, münsterský biskup. Stačí vám to? Žádám, abyste vysvětlil vaše protiprávní jednání!"

"Mám rozkaz od samotného oblastního velitele zabavit tento dům. A abyste věděl vše: i dům jezuitů na Waselerské ulici je od dnešního dne majetkem státu."

A kde jsou ostatní kněží a bratři, právoplatní majitelé tohoto domu?"

Důstojník se ironicky zasmál a řekl:

"Měli velmi naspěch, protože po 18. hodině se v městě nesmí zdržovat žádný jezuita. A kromě toho jsou vykázáni z celé provincie Porýnska a Westfálska."

"Čím se provinili?"

"Mě je to jedno. Vykonávám jen státněpolitická opatření."

"Tomuto říkáte státněpolitická opatření? Takovémuto vloupání a rabování majetku bezbranných bratří?" Biskup opět přistoupil o krok blíže k důstojníkovi.

"No tak, pane biskupe, mírněte se! Kromě jiného vás také žádám, abyste opustil tento dům!"

"Já jsem se sem nevloupal. Já ne," biskupova tvář zčervenala zlostí.

"Mám vás dát zatknout?" Důstojník už téměř křičel. Přitom pokynul jednomu úředníkovi. Strážci se postavili okolo biskupa.

"Postarejte se, aby pan biskup našel co nejrychleji východ. V každém případě zde není doma!" Důstojník gestapa se obrátil a rychle odcházel po schodech. Biskup stál a nevěřícně hleděl za ním. Ještě stále nemohl pochopit, co se děje.

"Pojďte, pane biskupe," řekl tiše otec Hubert, "zde se už nedá nic dělat."

Cestou domů přes rozbitý Münster biskup von Galen nepromluvil. Potom najednou, jako by sám pro sebe, začal hovořit:

"Vy u mě zůstanete tak dlouho, dokud pro vás nenejedu nové působiště."

Do dlouhé noci seděl biskup nad kázáním. V minulosti už mnohokrát protestoval nad nespravedlností fašistických mocipánů. Napsal mocným činitelům tucty dopisů, pastýřskými listy poukazoval na bezpráví. Ale to pravděpodobně nestačilo. Teď, během války, se státní policie stávala stále více opovážlivější. Musí k tomu zaujat osobní i veřejné stanovisko. Biskup von Galen věděl, že riskuje možná i vlastní život. Jeho řeč si mohou vyložit jako vlastizradu. A za to byl trest smrti. I za menší přestupky byla spousta kněží a odvážných Němců ve věznicích a koncentračních táborech.

"Jestliže mohu hovořit, nesmím mlčet," řekl nahlas.

Když bylo kázání hotové, šel do své malé kaple a dlouho setrval v modlitbě.

Druhý den ráno řekl kaplanovi:

"Jestliže mě hned po kázání zatknou - je to pravděpodobné - přineste mě prosím do vězení šaty a prádlo."

Biskup se rozloučil se životem. Od doby, kdy katedrálu poškodil nálet, věřící z města se setkávali na nedělní bohoslužbě v kostele sv. Lamberta. Tak tomu bylo i 13. června 1941. Několik účastníků mše svaté už vědělo o včerejším případu na Koenigstrasse. Nyní s napětím čekali, jestli, a popřípadě jak na to zareaguje otec biskup.

Po evangeliu otec biskup Clemens Augustus von Galen vyšel na kazatelnu.

"Moji milí katolíci z farnosti svatého Lamberta!"

V kostele bylo ticho, Nikdo se neodvážil ani zakašlat, když biskup veřejně obviňoval představitele fašistického satátu z posledního tažení proti klášterům. Dál řekl:

"Musíme se připravit, že budou zabírat klášter za klášterem a jejich obyvatele budou pronásledovat jako škodnou zvěř. Kvůli čemu? Nikdo z obavatel těchto klášterů není obviněn z nějakého přestupku..."

Pod nadvládou gestapa je každý německý občan bez ochrany a bez pomoci. Nikdo z nás si není jistý, zda ho jednoho dne neodvlečou z bytu, neoloupí o svobodu a nezavrou do vězení nebo do koncentračního tábora. Je mi jasné, že se to může přihodit právě teď mně. Potom bych už nemohl mluvit o všem veřejně, a proto Vás chci ještě dnes varovat, nechoďte touto cestou dál...

Jako katolický biskup nahlas volám: "Žádáme spravedlnost! Pokud zůstane mé zvolání bez odpovědi, německý národ zahyne na vnitřní hnilobu a zkaženost!"

Když skončil kázání, proběhla posluchačstvem vlna nadšeného šepotu. Bylo slyšet i "Bravo!" Biskup se odvážil napadnout otevřeně nespravedlivou vládu gestapa. Co se s ním teď stane. Určitě podniknou všechno, aby nepohodlnému biskupu zavřeli ústa. Takové a ještě jiné myšlenky se honily hlavami věřících po mši svaté.

Biskup se vrátil domů a čekal, zda ho přijde odvést tajná policie. Byl připravený na všechno.

Ochrana druhého. Zastat se druhého, když je v nesnázích vyžaduje od nás mnoho odvahy přijat na sebe cizí těžkosti. V našem okolí se vždy najde někdo, kdo naší pomoci potřebuje.

"Vědomně a dobrovolně někomu pomohu - nabídnu své síly a schopnosti."

FRÉDÉRIC OZANAM

V jedné z mnohých chudých čtvrtí Paříže zavírali obchodníci své obchody. Tento večer roku 1833 po ulicích domů spěchalo jen velmi málo lidí. V takovéto čtvrti je lepší být doma před setměním.

Zdalo se, že mladého studenta nezajímá uspěchanost lidí. Byl zahloubaný do myšlenek a pomalu kráčel svou cestou. Frédéric Ozanam se vyznal v této čtvrti, kde na něho z mnohých oken zářila jen bída. Některé chudobné lidi znal i jménem. Často chodil do těch odpouzejících domů a znal je až po střeche. Starým lidem přinášel potraviny, ale znal je i jinak.

Dnes jednoduše neměl oči pro nouzi, která ho obklopovala. Byl zahloubaný do sebe. Jeho oči byly stále ještě ve velké přednáškové síni univerzity. Po obědě měl profesor Simonet opět jednu ze svých obvyklých řečí proti křesťanské víře a katolické církvi: "Už je jen otázkou času," říkal, "kdy se zboří poslední zdi popraskané církve." On, Simonet, by si přát, aby tento den přišel co nejdříve, aby se s křesťanskými pověrami jednou pro vždy přestalo.

Ozval se jen ojedinělý šum nesouhlasu. A teď vstal on, Frédéric Ozanam, a zavolal do posluchárny, která byla přeplněná:

"Pane profesore, můžete se utěšovat, ale tohoto dne se nikdy nedočkáte. Je pravda, že v církvi je mnohé staré a přežitě. Ale církev se obrodí, protože je to Boží dílo. Staré zdi se nahradí novými, o to se postarám já i mí přátelé!"

Nato se z mnohých koutů ozval potlesk. Někteří tleskali sice jen proto, že obdivovali jeho odvahu, ale byli zde i takoví, kteří se s jeho slovy ztotožňovali.

Profesor Simonet nejprve oněměl. Nekomentoval studentovu poznámku a dokončil přednášku. O církvi už neřekl ani slovo.

K Frédéricovi se potom nahnuli jeho přátelé: "Obdivujeme tvou odvahu... Ale jsi mu to dal!" Jejich chvála mu však byla lhostejná. Chtěl sloužit víře a církvi. Proto nemohl dopustit, aby někdo tyto svaté hodnoty zašlapával do špíny, ať by se mělo stát cokoliv.

"Dnes večer se všichni setkáme u mě, potom se můžeme v klidu domluvit, co bychom mohli společně udělat." S těmito slovy se rozloučil.

A teď byl na cestě domů, k bytu, který si vypůjčil otcův přítel, slavný fyzik Ampere. Stále více ho zaměstnávala otázka: "Co mohu udělat, aby církev získala vážnost? Já mladý, dvacetiletý student, musím najít cestu. Určitě ji najdu..."

Frédéric Ozanam právě zahýbal za roh, když asi třicet metrů před sebou uviděl skupinu tmavých postav, které se skláněly nad nějakým člověkem. Jakmile ho zpozorovali, rozutekly se. Na zemi ležel starší muž. Vedle něj uviděl berlu. Muž krvácel z rány na hlavě.

"Okradli mě! Sebrali mi peněženku!" nařikal.

"Má žena a mé ubohé děti! To mělo vystačit do pondělka a teď nemám nic!"

Muž si zakryl tvář do dlaní. Potom nahnal berlu.

"Řekněte mě, kde bydlíte. Doprovodím vás domů. Možná vám budu moci nějak pomoci."

Frédéric Ozanam bez váhání pomohl muži na nohy, ale neznámý nemohl chodit. Student ho podepíral a tak dovedl až domů. Mužův byt sestával ze dvou místností v zadním traktu jednoho domu.

Mužova žena byla nemocná, ležela na seně. Jakmile čtyři děti zpozorovali muže, začaly jeden přes druhého křičet.

Žena se ho mezi kašlem zeptala:

"Zase jsi pil, Michaeli?"

"Ne, zbili mě a okradli. Kdyby nepřišel tento mladý muž, možná..."

"Proč by mě mělo přeskočit?"

"Protože je to prostě nemožné. Výpočet samozřejmě platí, Ale prostě se to nedá."

"A proč by se mělo šířit jen zlo?" odporovala. "Nevidím důvod, proč by nákazu měly šířit jen choroby. Dobrota taktéž může působit nakažlivě. Je to jako oheň, který zachvátí vše kolem sebe."

Chvilí mlčela a zahleděla se do plápolajícího ohně v krbu. Potom promluvila pomalým rozhodným hlasem: "Je třeba všechno řádně začít. Je třeba to pořádně promyslet a správně rozdělit. Podívejte se, teď mám sto dělnic, které jsou ochotné spolupracovat. Každá z nich převezme jednu setinu, to znamená, že získá deset dalších z okruhu svých známých a příbuzných."

"To už je tisíc!" řekla pobaveně Madeleine. "A každá z těch tisíc získá dalších deset. To už je deset tisíc. Ach, Paulino, ty jsi jednoduše bláznivá. Zahryzla jsi se do nápadu a držíš se ho jako klíště."

Paulina vzala ze stolu hrací kartu a rychle na její zadní stranu něco napsala.

"Jen si říkejte co chcete! Uvidíte!" řekla.

"Samozřejmě! Uvidíme, jak se do misíí hrnou milióny. A na tuto geniální myšlenku přišla úplně z ničeho nic Paulina Jaricotová. Tisíce let na tento nápad ještě nikdo nepřišel. Ale teď, právě teď přišlo na tuto velkolepou myšlenku toto děvče. Ano, všechno samozřejmě dělá myšlenka. Člověk ji však musí mít..."

"Nemluv hlouposti!" řekla už skoro tvrdě Paulina. Oči jí zasvítily. "Budete spolupracovat?"

"Ano prosím?" Renee se ušklíbla.

"Ptám se, jestli budete spolupracovat. Ale samozřejmě, že budete! Jste první dva z mé desítky. Domluvené, ano?"

"Pro mě za mě! Jeden sous týdně mohu obětovat," řekla Renee dobropřejivě.

Všichni byli už dávno v posteli. Paulina však stála u otevřeného okna a hleděla ven do noci. Po obloze se proháněly mračna. "Udělám to!" říkala si. "Já začnu. Je třeba jen najít odvahu a začít. Mnoho dobrých věcí na světě se nestalo jen kvůli tomu, že s nimi nikdo nezačal..."

"Ale když se to nepodaří?" ptala se sama sebe. "Vysmějí se mě a budou si na mě ukazovat prstem. Budou potom říkat: Podívejte se, zde přichází Jaricotová se svými nápady. Ale ať, já se do toho pustím. Všechno velké začíná odvahou. A pomáhat misionářům je přece velká věc. Lyon, Francie, Evropa, celý svět pomůže misiím. Bude to pomocná akce, která se bude stále rozrůstat jako strom. Když bude Bůh chtít. Ale proč by neměl? Pane! Celá věc je ve tvých rukou!" říkala si. "Já mohu jen růst, ale úroda leží plně ve tvých rukou."

Následující ráno odešla z domu velmi brzy. V přádelně na hedvábí u Groniera byla přestávka na kávu. Byla jen deset minut, ale i ty stačily, aby Paulina vzala Jeannetu a Yvonnu bokem.

"Och! Mademoiselle!" podivili se obě děvčata. "Stalo se něco?"

"Ano. Teď sice ještě ne, ale brzy se stane. Něco velmi velkého. Můj bratr Phileas psal z misií. Mám vás pozdravovat a poděkovat vám za vaši pomoc."

Obě dvě děvčata hrdě přikývli.

"Dobře. A co teď?" zeptala se Jeanetta. "Teď budeme dávat každý týden místo jednoho sous dva?"

"Ne. To by bylo hodně."

"Vůbec ne!"

"Ale ano!" odpověděla Paulina. "Velká čest vaší horlivosti, ale příspěvek musí být tak malý, aby nikomu neublížil. Vše ostatní musí udělat množství dárců."

“Jak to myslíš?”

“Poslouchejte! Musí se přece podařit, aby každá z vás pro tuto myšlenku získala dalších deset. Za jeden sous týdně budou s námi spolupracovat.”

“Všichni ne. Marie Seignonová - ta s námi například nebude spolupracovat, i kdyby měla peníze dostávat! Minule se smála a říkala... Skoro jsem ji chytila za vlasy...”

“Jeannette!” Paulinina tvář zvažněla. “Tak to přece nejde. Jen si pomyslete: každá z nás získá pro naši myšlenku dalších deset nadšenců. A ti, pokud s ní budou souhlasit, získají dalších deset.”

“Ano, a ti opět získají dalších deset. A tak stále dál!” vychrlila Yvonne. Tvář jí nadšením až zčervenala.

“Tak to by šlo, Mademoiselle!”

“Ano. takhle to určitě musí jít!”

Za hodinu se Paulina ohlásila u madame Boulinové. To byla přítelkyně její zesnulé matky.

Madame Boulinová, vážená osoba, přicházela oblečená ve dlouhých hedvábných šatech jako královna v pohádce.

“To jste vy, Paulino Marie! Ale, prosím vás, zůstaňte sedět! Oč jde?”

“Madame, přicházím s prosbou. Vy jste dobrá, kdybyste mě i s vaší rodinou mohla obětovat podporu pro misie. Kdybyste mě dál pomohla budovat tuto podpornou akci. Mohlo by se nevýslovně hodně dosáhnout.”

Madame přikývla: “Jak si to představujete?”

“Já bych mohla získávat nadšence mezi dělnicemi ve vaší továrně. Ani byste nevěřila, jak se budou děvčata těšit, když mohou pomáhat veliké věci.”

“Jak byste to chtěla ale udělat?”

“Velmi jednoduše! Během velké přestávky na jídlo bych si s nimi popovídala o misii. A řeknu jim také, jak to uděláme u nás v továrně. Děvčata celkem určitě řeknou: Co mohou udělat i ostatní, to můžeme udělat i my! Budeme spolupracovat! Nejradši bych mezi ně šla teď hned. Nesmíme ztrácet čas.”

“Dobře, Paulina Marie! Jen se zeptejte! Povím o tom manželovi.”

Paulina se vděčně podívala na madame Boulinovou. “Jste velmi dobrotivá, madame! Věděla jsem, že neodmítnete.”

Během polední přestávky seděla Paulina ve velké hale továrny Boulin et Cie mezi dělnicemi. Vyprávěla jim o misiích a hovořila i o svém plánu, aby se všechny zapojily do tohoto velkého díla.

“Postavíme most pomocné lásky, most ze samých malých mincí - jen jeden sous týdně.”

Děvčata ji s nadšením poslouchala.

“Ale proč máme postavit most. Co je nám po černoších a Číňanech? Oni už pro nás něco udělali?”

“Co je nám po druhých?” zeptala se Paulina. “Všechno,” odpověděla. “Od té chvíle, co se za nás Ježíš Kristus obětoval, je nám do všeho něco. Ale naše věc je dobrovolná. Úplně dobrovolná. Tak, jako misionáři dobrovolně opouští svůj domov, příbuzné a pohodlí. Zatímco my jsme zde pod střechou a v teple, leží misionáři někde v džungli v chatrči z trávy možná i v horečce. A možná i zemřou, protože nedostanou žádné léky. Lidé, kteří nepoznali Krista, stále někde umírají... A my postavíme most, že ano?”

Postavily most. Byl to však jen začátek, první kamínky základního pilíře. Ale co nevidět se přes oceán vypne zlatý oblouk skutků, modliteb a obětí.

Dobrovolnost. Dobrovolně jednat můžeme tehdy, když se umíme dobře dívat okolo sebe po potřebách druhých. Je na světě mnoho věcí, které se nedají zaplatit penězi atyto věci

"Najdiu si alespoň jednu situaci během dne, kdy někomu s prací nebo s jinou činností dobrovolně pomohu."

Sám nikdy nemyslel na to, co všechno za těch dvanáct let udělal. Věděl jen, že je třeba vykonat ještě hodně práce. Když teď jel na koni dolů z kopce, pocítil, že je mu lehký a je veselý. Byl opět u svých malomocných, byl doma.

"He, Makua Kamiano!" zvolal na něj hlas.

Lekl se a obrátil hlavu tím směrem, odkud hlas zaslechl. Na velkém poli cukrové třtiny svítily barevné skvrny, pracovala tam řada malomocných. Radostně mu kývali: "Makua! Už jsi zase tady!"

"Ano. Nádherné." zavolal nazpátek. "Jen nebudte tak usilovni, zítra vám bude dlouhá chvíle."

Klusem dojel k osadě. Široká cesta vedla k pobřeží. Červené, žluté a modré koruny květů svítily v malých předzahrádkách. Vzadu stály zářivě bílé domy. To byly nové byty malomocných. Někteří spěchali do dveří a radostně ho vítali a pokřikovali pozdrav "Aloa". Usmívali se a odpovídali mu na pozdrav.

Konečně byl opět doma.

Přivázal koně o podpěru schodů a spěchal velkými kroky po několika schodech na verandu. Dveře byly jen přivřené. Nohou je otevřel. Jeho slaměný klobouk se širokou střešou přeletěl obloukem na polici.

"Hee! Bílý ptáku!" zavolal do domu.

Z vedlejší místnosti přišel chlapec střední postavy.

"Och. Aloa, Kamiano!" zvolal Bílý pták a vycenil řadu bílých zubů. V jeho mladé tváři se však zračily již náznaky malomocenství.

"Celé Kalawao se raduje, že Kamiano je už tu. A víš, Makau, kdo se těší nejvíc?"

Otec Damian na něj pohleděl s otázkou:

"Kdo?"

"No přece tvůj Bílý pták," řekl směřící se mladík.

Damian se už také smál.

"Rychle, rychle! Ještě musí jít k nemocným. Nalej mi do misky vodu. Ale horkou, chlapče, abych mohl smýt prach z cesty."

"Hned Makau, Kamiano."

Mládenec zmizel a za několik minut volal:

"Můžeš přijít, Kakau. Voda je připravená!"

Otec Damian přešel do vedlejšího pokoje. Byla to jednoduchá místnost, které jedinou její ozdobou byl kříž zavěšený na stěně. Dvěma okny bylo možné spatřit hřbitov, na kterém odpočívali mrtví, kteří zemřeli na Molokai. Za těch dvanáct let udělal z desek otec Damian více než tisíc rakví. Ale na to teď nemyslel.

Sedl si na stoličky, která byla postavená před nádobou. Opatrně zkusil prsty vodu. Vypadala o hodně teplejší, než ve skutečnosti byla. Ponořil do vody nohu a potom i druhou. V tu chvíli se otevřely dveře. Bílý pták stál s vědrem studené vody v ruce. Když uviděl Damiana, ušasl a vědro mu vypadlo z ruky na zem.

"Ale Kamiano!" spíše zakřičel, než řekl.

"Co se děje, můj hochu?"

Otec Damian s podivem pohlédl na chlapce.

"Tak tedy mluv. Co se stalo?"

"Voda!" zvolal mládenec.

"Jaká voda?"

"Vždyť je vřící, Kamiano, vřící. Tady jsem přinesl studenou vodu, aby... aby... to je přece...!"

Damian strčil do mísy ukazovák, ale ihned jej vytáhl. Voda byla skutečně horká.

"Co jen s námi bude. Zítra nemáme už co jíst. Dnes byla přece výplata."

"I tak to sotva stačilo," řekl muž a díval se na ránu na hlavě.

Frédéric Ozanam pozoroval mlčky tuto scénu. Potom sáhl do kapsy a dal ženě všechny peníze, které měl u sebe.

"V dalších dnech přinesu ještě více. Můžete se spolehnout." Potom se obrátil a vystupoval nahoru po schodech. Vděčné pohledy muže a ženy ho doprovázely až ke dveřím.

Ve Fréderikově pokoji už čekalo pět jeho přátel.

"Přichází hrdina dne!" pozdravil Fréderica syn jeho domácího Jean-Jacques.

"Měl jsi vidět Simonetovu tvář. Byla bělejší než tato stěna," řekl Pierre, který trochu hůř doslychal a proto sedával v prvních řadách.

"Být na tvém místě, nešel bych k němu na zkoušku, protože tě určitě nechá propadnout," řekl skromně vysoký Paul.

Frédéric Ozanam ho zastavil krátkým pohybem ruky: "To není důležité. Musíme nejdříve považovat, co bychom mohli podniknout, aby profesori, jako je Simonet otevřeně nenapadávali církev."

V místnosti nastalo úplné ticho. Nakonec promluvil Julien: "Hned, jakmile někdo z profesorů řekne něco podobného, začneme dupat nohama."

"Nebo jednoduše vstaneme a opustíme sál," zvolal Alfonz, který se ozval jen málokdy.

"To bychom v budoucnosti nebyli ani na jedné přednášce," poznamenal Paul.

"Ne, raději si s každým profesorem o tom pohovoříme!"

S Jean-Jacquesovým návrhem všichni souhlasili.

"Hned je vidět, že jsi syn profesora!" zažertoval Julien.

Frédéric Ozanam naznačil pohybem ruky, že chce něco říci. Všichni náhle ztichli. Jeho slovo vždy vážilo.

"Myslím, že všechno to je velmi málo. Tím se nepomůže církvi, aby v naší zemi získala vážnost. Musíme vymyslet něco, co v lidech zapálí touhu po církvi..."

Většina lidí si myslí, že věřící žijí někde na nebesích, anebo že brzy zemřou. Musí se dozvědět, že víra v žádném případě neprotiřečí moderním vědeckým poznatkům. Ať vidí, že víra v Boha poskytuje odpovědi na důležité životní otázky, které musí zajímat každého člověka. A chudí lidé musí pocítit, že církev je zde pro ně. Potom si žádný profesor nedovolí v žádné přednášce napadat církev, protože se bude muset obávat protestů svých studentů."

Na přátele jeho slova zapůsobila. Uměl si je naklonit na svou stranu.

"Ale nepřeháníme to trochu? Jsme jen studenti, ne papež nebo biskupí a dokonce ani ne kněží. Kdo nás bude poslouchat?" zapochyboval Pierre.

Jestliže to od nás bude chtít Bůh, tak nám ukáže, jak je to možné," odpověděl klidně Frédéric Ozanam. A pokračoval: "Co by se stalo, kdybychom napsali dopis pařížskému arcibiskupovi? Oznámili bychom mu naše přání, aby kázání bylo vždy přiměřeně dlouhé. Můj návrh je takový, abychom pro tuto myšlenku získali známé kazatele, jako je Lacordaire, kteří by jednou za týden měli v chrámu Notre-Dame osobitě kázání. A my bychom mohli dělat reklamu - malovat plakáty, roznášet letáky a jednoduše ústně zvat. To by bylo přece něco!"

"Fantastické! Ale až příliš," připomenul Julien. "Určitě si myslíš, že pan arcibiskup nám skutečně odpoví, nemluvě o tom, že by s námi měl ještě souhlasit?"

"Uvidíme," odpověděl krátce Frédéric Ozanam. "Sestavím dopis a budu sbírat podpisy."

Jako by chtěl své předsevzetí ihned uvést v čin, vzal papír a pero. Potom si však na něco vzpomněl. Položil obě věci před sebe a významně se zahleděl na své přátele.

"Ještě něco. Je to přinejmenším stejně důležité. Lepší než všechna rozumná a dobře

myšlená slova, budou naše činy. O tom, že je pravda na naší straně, lidi musí přesvědčit naše činy!"

"Jaké činy myslíš?" zeptal se Alfonz.

"Právě jsem došel od rodiny, která neví, co bude zítra jíst. To málo, co muž vydělal, mu ukradli. Bůh mě k nim zavedl. Tak jsem jim mohl trochu pomoci. Ale kolik je takových trpících rodin a kdo jim pomůže."

"My už pomáháme!" spustil Jean-Jacques. "Dal jsi nám přece adresy lidí, kteří dřou bídu a ty z času na čas navštěvujeme."

"Z času na čas... To je kapka v moři.. Musíme pomoc lépe zorganizovat, abychom pomohli věřícím lidem. Musíme na to... Založit sdružení, které si na prapor napíše Kristovo milosrdenství."

Konečně Frédéric Ozanam řekl, co ho tak dlouho trápilo. Co na to řeknou přátelé?

"Nepředstavuj si to tak jednoduše," první se ozval Pierre. "Bída je nekonečná a my jsme jen chudobní studenti. Kde bychom vzali peníze a jiné prostředky pro tento bezendný sud?"

Frédéric Ozanam odpověděl:

"Peníze nejsou nejdůležitější, jestliže budeme mít odhodlání začít takovouto práci. Jakmile půjdeme ve jménu Kristovy vůle k chudým, on nás nenechá bez pomoci. Bůh požehná naši práci. A prostředky na to už nějak najdeme. Můžeme udělat sbírky pro chudé. Když jednou bude naše sdružení známé, potom nám možná i něco dají bohatí. Ale to, co teď můžeme udělat, je nejdůležitější: chudým a těm, kdo jsou v nouzi, dát své vlastní srdce, naši lásku. S tím můžeme začít teď hned."

Mlčel. I ostatní mlčeli. Zdálo se, že každý dlouho přemýšlí o Fréderikových slovech. Nejednou se ozval vysoký Paul: "Co tak dlouho přemýšlíte? Já jsem pro!"

"I s námi můžeš počítat," přikývli Pierre a Alfonz.

"Já půjdu s vámi. Já také!" řekli Jean-Jacques a Julien.

"Jaké jméno dáme našemu novému sdružení?" zeptal se Pierre.

"Chtěl bych naši práci svěřit do ochrany svatého Vincence z Pauly. To, co on před dvěma sty lety udělal pro trpící v Paříži, by nám mohlo být vzorem. Nazvěme se jednoduše: Vintcentská konference."

Ještě hluboko do noci seděli přátelé spolu a probírali podrobnosti svého plánu. Nyní ještě nemohli vědět, že jejich dílo se během několika desetiletí rozšíří v mnohých zemích.

Pomoc potřebným. Ve světě je spousta lidí, kteří potřebují pomoci a kteří jsou dokonce odkázáni na pomoc druhých.

"Během dne si alespoň jednou vzpomenu střeľnou modlitbou na všechny hladové, trpící a osamělé."

DAMIAN DEVEUSTER

Slunce páliło tak silně, jako by chtělo uvést moře do varu. Dole v zátoce mezi kokosovníky a korkovými duby svítily malé bílé domy osady malomocných a za nimi se odráželo obrovské zrcadlo Jižního moře.

Otec Damian Deveuster pobídl koně do slabin.

"Pojďme!" zvolal. Čím více se blížil k osadě Kalawao, tím silněji mu bilo srdce. Kdo by si kdy pomyslel, že se bude těšit na Molokai a na své malomocné.

Když sem před dvanácti lety přišel, bylo Molokai ostrovem hrůzy a smrti.

Uprostřed ráje Jižního moře, mezi Havajskými ostrovy věčného jara, bylo Molokai ostrovem smrti. Už samotné slovo připomínalo domorodcům smrtelné čarovné slovo. Jestliže někdo byl napaden malomocenstvím, drželi ho ukrytého, aby jej nemohli odvléct na Molokai. Krajem se šířily ty nejstrašnější zprávy o ostrově malomocných. Skutečnost však bylo o mnoho horší.

Lidé s prohnile páchnoucími těly bydleli společně v ubohých chatrčích z trávy a čekali na smrt. Na pobřeží ostrova, tam, kde každý týden přicházela Kilaua - loď smrti, s novým lidským nákladem a potravinami na palubě, bylo možné číst: Zde neplatí žádný zákon.

Malomocenství zachvátilo nejenom těla, ale prorvalo duše a vrhlo lidi do zoufalství. Svět živých jimi opovrhoval a tak jim zůstávalo jen čekat na smrt a zemřít. Ale předtím si ještě chtěli co nejvíce ulehčit svou politováníhodnou situaci, užít si co nejvíce slasti a opilství. Z kořenů "ki" vařili pivo, které utišovalo bolest a zatemňovalo myšlenky. Večer leželi kolem ohně, pili, smáli se štekajícími hlasy a oddávali se opilství a zvrhlosti. To jim ulehčovalo jejich prokletý život. Když dohořel oheň a i noc začala být chladnější, zalezli do chatrčí z trávy a leželi na prohnilé trávě spolu jako zvířata, se zatemnělým vědomím, že si pro sebe ukořistili další den života. Nadávali na vládu, která je sem poslala, na Boha, který je poznamenal nevyléčitelnou leprou, jak říkali. Nadávali na celý svět, který venku, na druhé straně Velké vody, spal pod Božími hvězdami nebo se bavil při kytarách a tanci, zatímco oni byli zde, na ostrově smrti. Jejich posledním slovem večer byla nadávka, a prvním, ráno při probuzení, vzdychy.

Potom přišel Damian Deveuster, mladý silný misionář z Flám, pracoval ve dne v noci, aby stačil obvázat rány a pochovat mrtvé. Každému byl k dispozici. Vybudoval jim vodovod, potom sídliště, nemocnici a sirotčinec. Založil pěvecké sdružení a hudební skupinu. Večer, když ostrov spal, ještě dlouhé hodiny seděl Damian u lampy a psal dopisy do celého světa. Alarmující dopisy vládě na Honolulu, žebrající listy známým i neznámým. Všem, pro které znamenala něco povinnost vůči nejubožejším. I když tyto dopisy nedosáhly toho, čeho chtěl, šel do Honolulu a svým flámským vzdorem bouchal do vládních stolů v úřadech. Tím, že nakažené odvezl na Molokai, aby ochránili zdraví před nákazou, nebyl přece problém vyřešený. Vláda se měla postarat, aby za živa pochovaní na Molokai dostali všemožnou pomoc, jakou je možné si jen představit. Tisíce dek, kusů oděvu, prádla, všechno, co bylo nějakým způsobem nutné, aby malomocným ulehčilo život.

Nejvíce se však pracoval on sám, každý den a každou noc. Ze začátku ho z chatrčí vyháněl hnilobný zápach, který ho dusil v hrdle, až se obával, že se pozvrací. Ale pokaždé zaťal zuby a klekl si vedle malomocného, který se od vysílení nedokázal často ani pohnout. Pod Damianovými pomocnými a žehnajícími rukami se stalo Molokai, ostrov smrti, místem života, a dokonce i místem radosti.

Velký svět venku naslouchal. Jeho obrázek byl na titulních stránkách všech světových novin. Vláda mu udělila vyznamenání. On se však jen usmíval. Jako kdyby do toho pekla hrůzy šel jen kvůli tomu! Mají to ale představy!

“Co vás ke mě přivádí? Jste nemocný?”

Dělník mluví koktavě, zadrháváně a velmi zahanbeně,

“Pane doktore, já jsem - peníze - zpronevěřil. Šéf - to už teď ví. Chce mě - udat. Pane doktore - je to tři sta padesát - marek. Má rodina - to ještě - neví!”

Sonnenschein se zalekl, soustředí se. Na čelo mu vystoupl pot. Pevně se zadívá na muže - ruce se mu chvějí.

“Sázel jste se?”

“Ano. A prohrál jsem. Hrozně mě to všechno mrzí. Musím se vším skoncovat. Oh, má žena a mé děti!”

“Bězte zatím vedle a já vás za chvíli zavolám. A mimochodem, tak rychle se skoncovat nedá, rozumíte?”

Bere sluchátko a vytáčí číslo. Na druhém konci je velmi zaneprázdněný obchodník.

“Tady je Sonnenschein. Dobrý den! Povězte, jak je na tom vaše pokladna?”

Obchodník oznámí: “Vůbec nijak, právě se chystám vyhlásit bankrot!” Ale směje se přitom, protože doktora velmi dobře zná.

“Takže peníze nemáte. To nic. Ale máte úvěr. Půjčíte mě 350 marek. Musím ty peníze sehnat pro jednoho ubožáka, jinak se stane neštěstí a tomu je potřeba zabránit. Jestliže ty peníze do dnešního večera zaplatíme, zachráníme toho muže před vězením.”

“Má rodinu?”

“Ano. Dokonce velmi váženou rodinu. Ta se to nesmí dozvědět. Potřebuji pro něho také místo. Poprvé v životě padl a velmi toho lituje. Při vašich stycích byste mu mohl obstarat místo!”

Obchodníkova odpověď zní už rozhodněji: “Peníze si přijdete vyzvednout za půl hodiny. Do té doby je dám dohromady. Ale o místu nic nevím. Později vám ještě řeknu.”

Sonnenscheinovi se ulevilo: “Děkuji vám mnohokrát. Pošlu k vám sekretářku. Tisíckrát vám děkuji. Na shledanou.”

Pozdě odpoledne byl Sonnenschein velmi unaven. Navštívilo ho mnoho lidí a mnoho nouze mu svěřilo. Vystrčil hlavu ze dveří své kanceláře a řekl:

“Nerušte mě. Nechejte mě deset minut samotného.” Potom si lehl na tvrdou podlahu a spal. Zažili jsme to častokrát.

Asi po půlhodině vyšel Sonnenschein z kanceláře, vešel do čekárny a zavolal všechny, kteří tam ještě čekali.

“Bohužel musím odejít. Pojdte prosím se mnou, hovořit spolu budeme jako přátelé.”

Lidi na sebe s podivem pohlédli. Mezi sebou se neznali a on také nikoho neznal. Pestrá skupina mužů a žen - celkem jedenáct osob. Ostatní se rozhodli přijít jindy.

Nastoupili do tramvaje. Sonnenschein spočítal lidi a platil. Na jedné z následujících stanic všichni vystoupili a v živém rozhovoru šli kus cesty pěšky. Zastavili u brány jedné vily.

Sonnenschein zazvonil a řekl velmi překvapené paní domácí:

“Milostivá paní, všichni jsme hladoví. Určitě nám dáte najíst.” Milostivá paní byla v nejlepších letech. Podívala se na všech dvanáct lidí a potom se tomu “přepadu” usmála:

“VÍ Bůh, pane doktore, že na tolik lidí nejsem připravená. Mám ovoce a nějaké placky.

“To nevádí. Jen nám dovoďte vejít. My už něco najdeme!” řekl přesvědčivě Sonnenschein.

Všichni poslušně vešli za panem doktorem. Za chvíli stáli v pěkně zařízeném salónu,

Ale nohy necítily vůbec nic. I když...

Myšlenky se mu zastavily. Skoro se mu zastavilo i srdce. Na čelo mu vytanuly velké kapky potu. Dýchl těžce a přerývaně. Potom se donutil opět k myšlenkám: “Samozřejmě, jestliže v nohách nic necítím, nemám v nich život. Odumřely. To znamená, že vypuklo malomocenství. Pod zdravou kůží byla otrávená krev a začínal rozklad. Jednoho dne propukne choroba otevřeně.

Zamyšlený zakroutil hlavou, jako by stále nevěřil. Pomalu vytáhl nohy z vody.

Byly ohnivé červené a plné puchýřů z popálení. Ale nic necítil. Necítil stále žádnou bolest. Necítil vůbec nic.

Bez pohnutí seděl a odměřeně hleděl na své nohy.

“Kamiano!”

Hlas Bílého ptáka k němu přicházel z veliké dálky. Sotva se k němu dostal.

“Makua Kamiano!”

Zdvihl tvář a podíval se na mládence, který tam stál bezradně se svěšenýma rukama. Po tvářích, poznamenaných malomocenstvím mu stékaly slzy.

“Víš, co to znamená, Bílý ptáku?”

Mládenec beze slova přikývl.

Damian se pokusil o úsměv, ale nešlo to.

“Ano, ano,” řekl nemocný chlapec.

Opět nastalo ticho. Někde daleko, na poli cukrové třtiny, zazněla píseň. Lidé zpívali, zatímco on věděl, že má v nohách malomocenství. Před mnoha lety by jistě nezpívali. Byli by nadávali a umírali zoufalí v nenávisti a hříchu.

Ale teď zpívají.

Opět se zahleděl na nohy. Srdce se mu rozbušilo. Bilo mu v uších. Cítil, že se mu chce zvracet.

“My, malomocní,” říkalo něco v něm.

Narovnal se a zaposlouchal se do svého vnitřního hlasu. Byl to jeho hlas a byla to jeho slova, kterými každou neděli začínal v kostele své kázání.

Občas ho to nutilo k zamyšlení: “Kdyby tě Bůh vzal za slovo... Kdyby jen přece dopustil, aby ses stal malomocným... Konec konců, je to zázrak, že jím doposud nejsi. Tehdy bys hovořil stejným hlasem a stejně ochotně: My, malomocní!”

Silně se držel rukama dřevěné hrany stoličky. Prsty křečovitě svíral dřevo, jako by se musel přichytit. Jeho myšlenky se vrátily do Wailuku. Je to vůbec možné, že je to už více než dvanáct let, co řekl biskupovi: “Půjdu dobrovolně na Molokai!”

A mnoho let předtím, když skládal řeholní sliby, položili na něj rubáš jako symbol, že zemřel pro tento svět. Bůh si vlastně vzal jen to, co mu už dávno patřilo.

“My malomocní!” řekl teď nahlas a odhodlaně. Téměř se polekal svého vlastního hlasu.

“Ano,” řekl Bílý pták potichu.

Damian Deveuster zdvihl pohled a zahleděl se na mládence. Ten mu přikývl s přes slzy se usmál.

“Ano, Makau Kamiano! Teď jsi jeden z nás!” řekl.

Od té chvíle pracoval Damian dvojnásobně houževnatě. Ještě to šlo. Flámská sedlácká síla nebyla ještě podlomená. Potom ho však malomocenství přece jen přemohlo. Měl zapálené oči. Všechno viděl jako přes hustý šedý závoj. Jeho hlas byl chraplavý a nezvučný. Nos a uši měl opuchlé. Tvář znetvořenou rýhami a hrčkami. Choroba neúprosně postupovala... Ale prsty, kterými držel Kristovo tělo, zůstaly nedotknuté. Až do konce mohl slavit oběť u oltáře. Byl to zázrak.

Po smrti jej pochovali hned vedle kostela pod strom, pod kterým trávil první noci na

Molokai. Tak si to přál. Na jeho hrob postavili kříž se slovy Pána Ježíše: "Nikdo nemá větší lásku než ten, kdo obětuje svůj život za své bratry."

Celoživotní oběť. Nejsou tu jen malomocní, ale je zde celá řada lidí, kteří potřebují, aby se jim někdo věnoval - nemocní, drogově závislí, mládež velkoměst, staří lidé, mentálně postižení... Pro každého z nás má Bůh připravenou životní cestu - životní oběť. Touto cestou mohu jít dobře jedině tehdy, jestliže se na ni začnu připravovat už nyní.

"Během dne si zajdu na chvíli někam do klidu - třeba do kaple nebo do lesa, a v krátké modlitbě poprosím Boha, abych našel svou životní cestu."

DR. CARL SONNENSCHN

Berlín po první světové válce.

Z fronty už sice přichází úmrtní oznámení a transporty raněných, ale i tak lidé nepociťují skutečnou radost. Na německý národ a na obyvatele Berlína těžce dolehly následky přehnané války. Hospodářství bylo zrujnováno. Mnozí si nemohli najít práci a tak zůstali bez finančního zabezpečení. Následkem byly bída a hlad. Každý se snažil přežít jakýmkoliv způsobem.

Ale kdo pomůže těm, kteří si pomoci sami nedovedou? Dr. Carl Sonnenschein, katolický kněz, viděl tuto bídu a chtěl se jí dostat pod kůži, i když se to zdálo být bezvysledné - jeden muž proti tak obrovské bídě. Ale lépe jeden, než nikdo. Ve velkém nájemním bytě na Görgenstrasse číslo 44 zřídil v druhém poschodí úřad. Sem k němu mohl přijít kdokoli, kdo potřeboval pomoc, bez ohledu na to, kdo to byl. Chtěl být kotvou pro všechny. Jakým způsobem se o to pokoušel nám vypráví v následujících řádcích Marie Groteová, která mu dlouhé roky v této práci pomáhala.

Sonnenschein sedí v úřadu. Za sebou má mapu Berlína, vlevo telefony - nenahraditelnou pomoc v práci, před sebou stůl přeplněný papíry a kartotékovými skříňkami. Je silný a pevně postavy. Velké modré oči na každého přátelsky hledí.

Je to člověk, který je složen z ducha a ohně. Velkorysý v jednání a pomoci. Pro každého si najde čas, i když je stále "na cestě". Srdce rozdává všem, kdo jsou vyplaveni na břeh velkoměsta. Jak jde o lidi, kteří potřebují pomoc, zasadí se za ně. Mezi lidmi nedělá rozdíl. Pro něj jsou všichni rovni: ti nejvyšší i ti nejnižší postavení, všichni jsou jeho bratry a sestry, i když zkažení. Nikoho se neptá, odkud pochází, a nebo jaké má vyznání. Stačí, že ví, že ten člověk trpí, a tehdy patří k němu. Když je potřeba, jde i žebrat, aby mu mohl pomoci.

Jeho sekretářka, která tuto práci vykonává jen z čistého přátelství, právě přivádí do kanceláře muže středního věku. Je na něm vidět, že je vzdělaný a trpí velkou nouzí. Sonnenschein přejede pohledem po vyplněné kartě.

"Čím vám mohu posloužit?"

"Jsem lékař. Mám ženu a tři děti. Nemám ordinaci a nemám práci. Jsem v koncích a prosím vás o pomoc."

"Kolik je vám let?"

"Třicet pět. Studoval jsem v Kolíně a Heidelbergu. Řekli mi, že v Berlíně bych měl větší šanci. Dodnes jsem nic nenašel. Je to zoufalé. Bydlím v jednom pokoji s kuchyní a nemám vyhlídky na stálé místo. Ale já musím, musím pracovat!"

"Obvolám několik nemocnic a zeptám se, zda by pro vás neměli práci."

Zavolal vrchního lékaře. Ten mu však odpověděl: "Je mi velmi líto, nemám žádné volné místo. Rád bych vám pomohl. Možná kolega v Gertraudeně má něco volného." Ale nemohl ani on a ani další nemocnice. Potom Sonnenscheina něco napadlo.

"Dnes ráno jsem dostal dopis od ředitele továrny na maso. Hledá soliče masa. Nechtěl byste zkusit tuto práci? Zdá se mi, že je dobře placená. Nejdříve si něco vydělejte a potom uvidíme, co dál. Na vás celkem jistě nezapomenu."

Lékař, který hledal práci, souhlasil. Sonnenschein napsal pár řádků a při loučení vtiskl lékaři do ruky bankovku a dobropis, na který si celý měsíc mohl vybírat potraviny v celkové sumě třicet pět marek.

"Ty dobropisy mě dala jedna velkoobchodnice. Kdybych je neměl, často bych nevěděl, jak dál!"

Další je dělník. Vypadá bezradně a úplně zmateně, jako odsouzený.

"Práce, kterou dobře uděláš, poskytuje vždy uspokojení," odpověděl Michelangelo.

Dovednost. Každý z nás má nějaké schopnosti a dary, kterými nás obdařil Bůh. Naší povinností je tyto dary rozvíjet a využívat ka dobrému.

"Práci nebo svěřený úkol vykonám dnes poctivě a co nejplépe."

pomocnice v domácnosti jim připravila stoličky. Sonnenschein vešel do kuchyně. Otevíral skříně. Objevil dvě krabice s keksy a triumfálně s nimi mávající, přinesl je do salónku. Všechno rozdělil, jako by byl domácím pánem. Mezitím šla pomocnice pro nákup. Jakmile přišla, spolu s domácí paní připravily v kuchyni studenou večeři. Všichni se nasýtli.

Sonnenschein se chlapecky usmíval na domácí paní a řekl: "Kytice květů přijde zítra. Víte, milostivá paní, jak se já i mí přátelé radujeme?" Pak se obrátil s otázkou ke svému sousedovi: "Kdy jste naposledy jedl tak dobré chleby?"

Byl to student. Odpověděl: "I při nejlepší vůli nevím. Bylo to už hodně dávno."

"Poslyšte, milostivá paní. Je dobré, když moji společníci pocítí dobrotu druhých. Mnozí z nich už ani neví, že dobří křesťané ještě existují. V tisíci lidech hlas sežírá i ducha. Je jen jedna slušná cesta - cesta duchovní chudoby. Máš milovat svého bližního. Tato povinnost je větší než sebeláska. A o této lásce k bližnímu jsme se dověděli nejlepším způsobem."

Společnost s veselou myslí odešla a doslova se Sonnenscheinovi přilepila na paty. Doma je vyzval, aby ho se svými problémy navštívili zítra, protože, do té doby jsou nasyceni.

Člověk dneška. Být člověkem dneška znamená - žít současnost. Nebýt myšlenkami v minulosti nebo budoucnosti, ale žít dnes a žít naplno - být tam a jednat tak, jak se ode mě očekává.

"Kdykoliv mě někdo požádá o nějakou službu nebo pomoc, pokud to bude možné, pomohu ihned."

MICHELANGELO BUONARROTI

Michelangelo chtěl všechno, i to nejmenší udělat vždycky sám, proto dal postavit přes hory a nerovná pole cestu, která vedla z mramorových lomů do města. Po ní se měly přepravovat těžké mramorové kvádry. Michelangelo se plahočil s nešikovnými dělníky a překonával odpor obyvatel, jejichž území cesta křížila. Někdy ani on sám nevěděl proč každou práci začíná takto "z gruntu".

Stál v kamenolomu mezi dělníky. Sám dohlížel na na vykládání kvádrů. S výkřiky nadšení, když se z nich nic neodštíplo, nařikajíc jako při neštěstí, když kvádr praskl.

Každý kus byl pro něj postavou a tedy i živým tvorem! Dělníci se často smáli, když vykřikoval například: "Dávejte pozor na jeho nohy!" nebo: "Nezraňte mu ramena!" nebo "Gramlavci! Ulomili jste mu nos!"

V noci nedokázal spát. Jednou se dokonce stalo, že si ustlal mezi kvádry. Když ráno vstal, i když měl vlasy plné kamenného prachu a oči rudé, byl šťastný. Ještě se ani nerozednalo a už pokulhával mezi kamennými kvádry a vyprávěl si s nimi.

"Dnes v noci jsem byl Vaším bratrem. A proto teď vím, mnohem lépe než kdykoliv předtím, jak je potřeba s vámi zacházet!"

A milované, ale často nenáviděné posláním ho mělo opět zcela ve své moci. Začínal den, přicházeli dělníci a divili se, že Michelangelo je už tam.

"Vyprávěl jsem si s mramorem," řekl s úsměvem, "Už byl nejvyšší čas, protože v poslední době jsme měli nějaké rozepře. Ale teď je už vše jasné. Vráťím se do Florencie."

Tentokrát odcválal s velkou společností a sluhy. Cestou se k nim přidali ještě jeden přítel.

"Ztratil jsi se jako mušle na mořském břehu, Michelangelo, a tak jsem tě začal hledat."

"To je čas odčasu potřeba," odpověděl Michelangelo

Jeli podél mořského břehu. Michelangelo upozornil přítele na pískově žlutou skálu, zvedající se z mořských vln

"Jen se podívej, jaký obrovský masiv - chtěl bych z něj vytesat jediný monument. Pro námořníky!"

"To by byla neslýchaná opovázlivost!"

"Člověk se musí rozhodnout pro něco neslýchané, aby práci, kterou musí právě udělat, lehčeji zvládl." řekl Michelangelo. "Občas se mi zdá, že mě Medicijská kaple rozdrť - ale v porovnání s tímto monumentálním kopcem, který možná také přetvořím, je kaple přece jen malý kvítek ve stínu velkého stromu - a to mne upokojuje."

"Je vidět, že nejsi jen sochař, ale i básník. Tvoje slova jsou hodná básně!"

"Jsem sochař a nic jiného." řekl Michelangelo. "A moje verše jsou jen výstředním způsobem, kterým se vyjadřuji, protože předtím jsem mnohokrát mluvil jako nekonečný ťulpas! Zapiš si to. Můžeš to pak použít v mém životopise, který chceš prý napsat. Samozřejmě, nejdřív mne musíš přežít," s úsměvem skončil Michelangelo.

"Myslím, Michelangelo, že ty se dožiješ věku kamenů!"

"Občas se cítím opravdu jako věkovitý kámen, ale dnes ne. Dnes jsem šťastný a bez tíže - pojďme cválat o závod."

Michelangelo seděl na svém koni. Nebyl elegantním jezdcem, ale uměl se s koněm zžít. Tak se stalo, že zachvilí byl již daleko vpředu. Příteli, který zůstal vzadu, se ve svém černém kabátě jevil jako havran, který třepetajíc křídly, uhání na svém koni.

Michelangelo nedával pozor, kudy jede a přehlídl cestu, která směřovala od moře a na kterou měl odbočit. Přítel jel s ostatními zkratkou. Mysleli si, že takto Michelangella předhoni, ale když se dostali na křižovatku, nebylo po Michelangelovi ani stopy. Přátele to znepokojilo,

mysleli si, že se mu něco mohlo stát. Rozhodli se, že někteří počkají na křižovatce a ostatní se rozprchli na všechny strany, aby Michelangela hledali

Michelangelo zpomalil. Ohlédl se, ale nikoho z přátel neviděl. Pochopil, že sešel ze správné cesty, ale nedokázal se v tu chvíli patřičně zorientovat. Kousek před sebou viděl hromadu kamení a když uviděl, že z ní vychází nějaká postava, pochopil, že je to malá chaloupka. Přiklusal a zeptal se na cestu muže, který si jej nedůvěřivě prohlížel.

"Nelekejte se, nejsem tulák!" řekl Michelangelo, když viděl, jak se muž v obraně postavil před malé dveře do chaloupky. "Předpokládám, že u Vás nejsou poklady, které by se dali odnést!"

Přátelská řeč zmírila mužův strach

"Pane," řekl, "toto je můj nový dům. Musím dohlédnout, aby se k němu nepřiblížil někdo se špatnými úmysly - ale Vás," přátelský úsměv mu rozjasnil tvář, "vás bych chtěl pozvat. Pojďte dál, ať Vám mohu nabídnout hrneček mléka. Jste celý zaprášený a také Váš kůň potřebuje odpočinek. Potom Vám ukáži nejkratší cestu, na které opět potkáte své přátele."

Michelangelo musel pořádně zohnout hřbet, aby se dostal dovnitř chaloupky. Muž ho vyzval, aby si sedl ke stolu v jedné jediné místnosti, přinesl dřevěný hrnek s čerstvým, silně páchnoucím kozím mlékem. Na stůl položil také kukuřičnou placku. "Jste prvním hostem v mém domě, Bůh ať žehná Vaše jídlo!"

"Bůh požehnej Tvému domu a všem kdo v něm žijí!" odpověděl Michelangelo. "Je to dobrý dům!" chvilil kameny a to jak, byly přiložené jeden ke druhému.

"Vidím, že kamenům rozumíte," zajímal se muž živě. "Pojďte, něco Vám ukáži!"

Muž zavedl hosta před dům a ukázal mu světlou desku, která se yjímala mezi ostatními šedými kameny - zazděná nad vchodem.

"Ale to je přece nejlepší mramor!" překvapeně zvolal Michelangelo.

Také jsem za něj celý měsíc pracoval v kamenolomu," řekl muž.

Michelangelo si prohlédl desku

"Mělo by se do ní něco vytesat, obraz nebo nějaké rčení!"

"Tak," řekl muž a jeho tvář se zamračila. "Myslel jsem si, že by tam mělo stát, že tento dům mi patří, ale neumím psát. A nejsem bohatý, abych mohl zaplatit kameníkovi."

Michelangelo spustil plášť z ramen na zem a odhodil i klobouk.

"Máš dláto," zeptal se horlivě.

Michelangelův ustaraný přítel zatím dál cválal po pobřežní cestě, až se dostal k malé kamené chaloupce. S radostí zahlédl, že jsou před ní dva muži. Udiveně pozoroval zvláštní scénu: Michelangelo stál a opracovával dlátem mramorovou desku nad dveřmi. Pozdravil je, ale Michelangelo, aniž by se otočil řekl:

"Nevyrušuj mě! Nemám správné nářadí a musím dávat pozor, aby se mi kámen nerozštípl."

Domácí vzal koně, ze kterého sestoupil Michelangelův přítel a uvázal ho za držadlo železného háku, za který byl uvázaný už i Michelangelův kůň.

"Tak," řekl Michelangelo muži a oddychl si. "Vem si své dláto, není nejlepší. Měl by sis pořídit nové. Dobré dláto patří k ruce jako šestý prst, ale toto nemá cit!" Kriticky prohlížel desku nad dveřmi, na které vytvářely paprsky vycházejícího slunce věnec kolem nápisu: "Tento dům patří TOMÁŠI a jeho rodině. Bůh ochraňuj dům i ty, kteří v něm přebývají!"

"Výborný nápis," zvolal muž nadšeně.

"A napsaný výborným mistrem!" dodal přítel, ale Michelangelo mu naznačil, aby byl potichu. Poděkování se vyhnul tím, že si nechal vysvětlit, kudy mají jet.

"Vypadáš velmi spokojeně, Michelangelo!" řekl přítel když už seděli na svých koních a jeli dál.

ALFRÉD DELP

Berlín, začátek prosince 1944. Ulicemi města kráčí žena. V ruce pevně svírá malý kufřík. Prodlírá se ke svému cíli, vyšetřovací věznici v Tegeli. Stáhla si šátek tak hluboko do tváře, aby ji nepoznali? Anebo nechtěla vidět bídu, která se nabízela jejím očím - doutnající trosky, ženy hledající svůj majetek v rozbombardovaných domech, staří muži uklízející trosky z cesty?

"Za to můžeme děkovat šíleným myšlenkám Hitlera. a jeho společníků," pomyslela si. "Vyprovokovali válku, protože německý národ potřebuje větší prostor pro život. Teď však tisíce lidí přichází při bombardování o život nebo přinejmenším o střechu nad hlavou. A nejlepší lidé německého národa sedí v koncentračních táborech a ve vězeních tak, jako například kněz Alfréd Delp."

Procházela okolo policejní hlídky. Podvědomě chytla kufřík pevněji, jako by v něm měla nějaké cennosti. A přitom v něm měla jen pár kousků prádla. Bylo to však prádlo pro otce Alfréda Delpa, vězně ve vyšetřovací vazbě Národního soudu. A právě proto byl obsah kufříku cenný. Kromě toho měla ještě v kufříku malou lahvičku vína a několik hostií. Požádal o ně otec Delp. Chtěl v cele sloužit mši svatou.

Žena i jiní přátelé otce Delpa dlouho přemýšleli, jak by mohli toto víno a hostie propašovat do vězení. Každý balík byl vždy kontrolován. Ale žena vypátrala adresu jednoho starého strážce, který byl otci Delpovi nakloněný. Včera byla u něho. Vzpomínala si na rozhovor se strážcem Sommerem:

"Víte, že doktor Delp, kterému nosím prádlo, je katolický kněz?" zeptala se ho, když vypili už skoro celou láhev vína, které mu přinesla.

"Ale samozřejmě! Výborný chlap!"

"A víte, že mše je to největší, co může kněz udělat pro národ i pro sebe samého?"

"Ne, to nevím. Mše je něco svátečního. Duchovní u oltáře si stále kleká na kolena a vstává, plno svíček, vůně kadidla..."

"Při řeči stařec napodoboval knězovy pohyby. "Ale proč vlastně hovoříme o mši? Co to má společné s vězením?"

"Měl byste doktoru Delpovi pomoci, aby ve své cele mohl sloužit mši. Modlitby zná nazpaměť. Potřebuje jen hostie a víno. A to byste mu měl každý týden donést."

Stařec se rozpačitě poškrábal za uchem a řekl: "Alkohol je přísně zakázaný!"

"Ale jistě ne takováto malá lahvička?!"

Stařec dlouho hleděl na ženu a nakonec řekl: "Dobře, přijďte zítra, jako obvykle s prádlem. Uvidím, co se dá dělat."

To bylo včera. A teď to jde zkusit. Dodrží strážce slovo? Při těchto myšlenkách si všímá, že je už jen kousek od věznice. Jakmile zběžně pohlédla na budovu, zjistila, že bombardování z poslední noci způsobilo škody. Avšak Dům 1, ve kterém byl otec Delp, zůstal neporušený.

"Díky, Bože!" pomyslela si. A potom: "Pane, dovol, aby se to podařilo!" Zaklepala na dveře věznice.

"Ach, kufr s prádlem pro kněze v Domě 1. Jestli je tam zase nějaká tlustá modlitební knížka jak posledně, zase to budu muset hodit do ohně!"

"Ne, nemám breviář pro otce Delpa."

Strážník nedůvěřivě prohlížel prádlo. Nenašel nic. Malé lístky se správami starostlivě zašila do límce košile.

"Dobře. Odneste to naproti strážníkovi Sommerovi. Cestu už znáte. Vždyť jste tu už jako doma!"

S úlevou vzala kufřík. Stála před Domem číslo 1. Zde musí být nevině odsouzený otec

MATT TALBOT

V O'Mearově hostinci bylo velmi rušno. Každou sobotu, když dostali zedníci firmy Pemberton a dělníci z přilehlého přístavu v Dublině výplatu, měli v hospodě výborný obchod. Mnozí dělníci zapomněli na své rodiny a zapíjeli bídu, ve které museli žít. Na krátký čas zapomněli na to, jak žijí, zapomněli kolik práce musí za mizerných pár peněz udělat. Zapomínali, ale nic se tím nezlepšilo.

Také tuto sobotu roku 1884 se jen tak tak podařilo hostinskému uhasit žízeň hostů. Nezajímalo jej, že někteří propjí celotýdenní plat. Hlavně, že se pokladna plnila penízky.

U stolu stálých hostů byla ještě volná místa. Někteří hosté chyběli. Najednou vstoupili do lokálu tři dělníci a šli rovnou ke stolu. Hostinský byl okamžitě u nich.

"Tak, copak to bude, jako obyčejně?"

"Samozřejmě," řekl jeden z mužů. "Proč se vůbec ptáš. Nejsme tu přece poprvé a kromě toho dnes byla výplata a my to umíme roztočit."

"Dobrá, tedy jako vždycky, pro začátek pivo a dvojitou whisky," řekl hostinský a obrátil se k výčepu.

"Ne, ne, mě prosím, jen minerálku," řekl druhý, hubený, asi třicetiletý muž, na jehož tváři byly patrné stopy alkoholismu.

Druhové na něj vytřeštili oči.

"Co se děje, Matte? Jsi nemocný?" zeptal se Gil, zedník se širokými rameny.

"Ne, nejsem nemocný, ale dnes piji jen vodu!"

Nic víc Matt neřekl, jednoduše se mu nechtělo těm ostatním nic vysvětlovat. Nemuseli vědět, že s pitím chtěl skončit už před týdnem. Doktoru Keanovi, knězi z Clonliffe College předběžně slíbil, že nebude pít tři měsíce. Potom uvidí, co dál. V každém případě však chtěl ty tři měsíce vydržet.

Hostinský nejdříve přinesl pohár s minerálkou a beze slova jej postavil před Matta Talbota. Pohár osaměle stál na stole jako tichá výzva.

"Matte, děláš si z nás blázný?" namlouval mu Denis, který seděl vlevo od Matta a hleděl na pohár. "Budeš mít v žaludku žáby, jestliže to hned nepropláchněš jednou dvojitou."

Nahlas se zasmál svému vtipu. I Matt Talbot se smál, ale z jiného důvodu. Protože právě Gil a Denis byli poslední kapkou k tomu, aby přestal pít. Ale to nemohli tušit.

Před týdnem byl Matt celkem na dně. Několik dní pil a nechodil do práce. V sobotu samozřejmě nedostal výplatu. Když chtěl požádat Gila a Denise o peníze, obrátili se k němu zády. Pěkní kamarádi! Strašně se rozzuřil a... a potom se rozhodl: přestanu! Skoncuji s alkoholem.

"Přestanu! Uvidíte, že přestanu!" řekl nahlas a třesoucícma se rukama uchopil pohár.

"S čím přestaneš?" zeptali se kamarádi. "Vždyť teprve začínáme. Tak, na zdraví!"

Poháry zazvonily. Ještě nedávno mu toto cinkání znělo jako hudba, i tentokrát pocítil známou žízeň, stejně, jako tolikrát předtím. Jazyk měl suchý, hrdlo vyprahlé. Zdálo se, že tento oheň se dá uhasit jedině alkoholem, Musí vynaložit všechny síly, aby to ti druzí nezpозorovali

A přitom to bylo přece tak jednoduché. Stačilo říci jen jedno jediné slovíčko a byl by utišil žízeň. Věděl však, že by porušil slib. A kromě toho mu doktor Kean řekl: "Dávejte si pozor. První hlt je nejnebezpečnější. Vyhybejte se prvnímu hltu. A vůbec, každé hospodě. Jakmile jednou vejdete dovnitř, velmi těžko odoláte pokušení."

Kněz měl pravdu. Neměl sem chodit. A přišel sem jen kvůli svým přátelům. Nechtěl vytrubovat do světa své předsevzetí. A tak tu seděl a bojoval s pokušením. Na čele se mu

objevily krůpěje potu.

Matt Talbot chytil svůj pohár s vodou a nejdnou jej vlil do sebe. Potom zakřičel na hostinského:

“Ještě jeden!”

Hostinský neochotně přinesl vodu a výsměšně poznamenal:

“Dnes se chceš opít z minerálky? To bych mohl zavřít lokál...!”

“Nemusíš, ještě jsme tu my. Přines ještě jednu rundu!”

Gil zdvihl pohár, aby udobřil hostinského.

“Tato runda jde na mě!” ozval se Joe Hinkins od vedlejšího stolu. Byl nízké postavy, ale v pití chtěl být největší.

“Má žena má dnes narozeniny, musím to s vámi oslavit. A večer mě opět zmlátí, neboť přijdu zase bez peněz. Ha, ha!”

Všichni přítomní se smáli s ním. Hostinský přinesl podnos s whisky.

“To určitě bude stát polovinu týdenní mzdy,” pomyslel si Matt Talbot. Ostatní si navzájem podávali poháry. Matt však svůj odsunul.

“Já nepiji!”

Joe si stále ještě ničeho nevšiml. vstal a začal mluvit: “Na mou ženu a pět dětí, které se teď povalují doma!”

Matt zůstal sedět. Znal Joeovu ženu ze sousedství. Věděl, jak dře bídu a často nemá co dát dětem najíst, protože její muž propije všechny peníze.

“Matte, co je s tebou? Nechceš se s námi napít, starý příteli?”

“Když si připiješ minerálkou, pro mě za mě. I ty bys udělal dobře, kdybys pil vodu, aby tvá rodina nemusela být hladý.”

Joe se zarazil a požíval se na Matta Talbota nevěřicným pohledem. Takovéto slova od Matta nejméně očekával. Odložil pohár, otočil se k ostatním a pronesl:

“Slyšeli jste? Matt mě chce kázat co mám a co nemám dělat. Ten samý Matt, který je každý večer opilý. Ten samý Matt, kterého musí živit vlastní matka, jinak by zemřel hladý. Tady ten...” Přitom ukázal prstem na Matta: “Ten mě chce předepisovat. Dovolte, abych se zasmál!”

Na jednou vypil svůj pohár, utřel si ústa a pokračoval:

“Pamatuješ se, Matte? Není to ani měsíc, co jsi vyměnil své nové boty za whisky. Víš vůbec ještě o tom? Mám ti připomenout, že jsi potom šel domů v ponožkách? Domů by ses ani nedostal, to ti povídám. Já a Philipp jsme tě museli vléct jako pytel. Byl jsi opilý jako snop! U nás ve čtvrti jsi největší ožrala a právě ty máš něco proti tomu, když zaplatím svým kamarádům! Není to směšné?”

Joe se porozhlédl okolo a byl si jistý svým vítězstvím. Bylo slyšet hlasy pochopení. Všichni se dívali na obžalovaného Matta Talbota.

“Anebo ti mám připomenout muže s houslemi, který...”

“Přestaň Joe!” přerušil ho Matt. Nechtělo se mu teď vzpomínat na tu příhodu. Chudobnému a ubohému muzikantovi, který nemohl zaplatit účet, sebrali housle a prodali je v záložně. “Proč jste mi to jen udělali? Čím budu teď vydělávat peníze?” bědoval muž. Matt se od té doba nemohl zbavit představy onoho výjevu. Ale teď nechtěl, aby mu to připomínali. Teď ne. A už vůbec ne, aby to dělal Joe Hinkins. Ten však popichoval dále. Byl rozjetý, Joe měl to, co potřeboval. Měl diváky i terč.

“Ne, nepřestanu. Nšichni, kdo neznají tento příběh, ať si ho jen poslechnou, ať všichni ví, co jsi zač, když nám tady chceš nařizovat. To bylo tak: Matt byl zase jednou opilý...”

“Přestaň, Joe!”

Matt rázně vstal. Stolička s rachotem spadla na zem. Pomalu šel k Joemu Hinkinsovi.

Hostinec ztichl. Co se stane? Všichni věděli, že Matt Talbot je silný. Joe nemá šanci. Všichni čekali, že Matt zaútočí. Přišel úplně blízko k Joemu... Potom potichu řekl: “Máš pravdu, Joe. Stoprocentní pravdu. S tím jsem však už skončil. Víc nepiji. Abyste to všichni věděli, dal jsem slib.”

Potom hodil na stůl minci: “Za minerálku!” a opustil O’Mearanův hostinec.

Od přístavu vál chladný vítr. Po hustém vzduchu v hostinci mu uděla dobře. Matt Talbot zhluboka dýchal. Věděl, kam teď půjde. Už celý týden to věděl. Od chvíle, kdy mu kamarádi nechtěli půjčit peníze na alkohol, v zoufalství utekl do kostela Svatého Františka Xaverského. Chtěl být sám. Daleko od svých druhů, kteří ho tak zklamali. V tom kostele v klidu dospěl k rozhodnutí, nepít žádný alkohol.

Bylo to před tádne. Mattu Talbotovi se zdálo, jak by to bylo už dávno. Od té chvíle byl v tom kostele každý den. Když se pokoušel modlit, cítil, že v modlitbě je velká síla, která mu může pomoci zbavit se závislosti na alkoholu.

Vstoupil do kostela. Už znal skrytá zákoutí, kde se dalo nerušeně modlit. Matt Talbot, kterému právě vmetli do očí, že je největším opilcem v této čtvrti města, si klekl. S Boží pomocí chtěl začít nový život. Nezačal ho už tehdy, kdy před chvílí vyšel jako vítěz nad svým pokušením?

Sebeovládání. Každý z nás na sobě najde spousu chyb a nedostatků, které by chtěl někdy v životě odstranit. Někdy to jde snadno a jindy bojujeme třeba jen s maličkostí léta.

“Dnes ovládnou svůj hněv, zlobu nebo jakoukoliv prudkost v řeči i v jednání.”

bohoslužeb spolu s celou farností, takže oltář by měl být obzvláště pěkně upravený a ozdobený.

"I když se lidé raději dívají na pana biskupa než na květinovou výzdobu," říkal si kostelník sám pro sebe, "já to přece nedělám pro lidi, ale pro Pána Boha. Ale kdyby květy chyběly, stejně by se jim to nelíbilo. To mi můžete věřit..."

Georg Kienstädtel právě zvedal těžkou vázu, když se mu zdálo, že zaslechl vzadu kroky. A nyní? Nevrzají to schody, které vedou na kůr? Není tam slyšet nějaký šepot? Napjatě poslouchal

"Ach, už slyším strašidla, i v kostele! Zahuhňal sám pro sebe. Občas si vyprávěl polohlasně sám se sebou. Když to zaslechli ministranti, tajně se mu smáli.

"A toto je zas co?" trhl sebou, protože nyní z ničeho nic začaly hrát varhany. Skoro upustil vzácnou malovanou vázu. "Varhaník má přece službu ve škole?"

Obrátil se, aby se podíval na varhany, ale neviděl za nimi nikoho. Potom si vzal stoličku a stoupl si na ni. Mezi tím přešel hráč od tichých bojácných tónů k silnému fortissimu. Hrál tak, jako by chtěl zjistit, co v sobě mají známé wasserburgské varhany.

"No, no, zle se to neposlouchá," řekl si kostelník. A naráz jej roztřásla hrůza. Když tu nikdo není, kdo potom hraje na varhany? Kostelník nebyl pověřivý, ale toto bylo na něj příliš.

"Mám jít nahoru a sám se podívat? Ne, raději ne, ať se raději podívá sám pan farář."

Nechal květy a rozběhl se na faru. Pan farář nebyl nadšený, když mu kostelník, sotva popadajíc dech, vyprávěl:

"Naproti v kostele...hrají varhany úplně samy! Nikoho není vidět! Pojdte se podívat! Je to doopravdy pravda?"

Farář netrpělivě zakroutil hlavou a řekl. "Ty jsi zas včera dlouho seděl v hostinci. Duni ti v hlavě."

"Ale ne! Jen sám poslouchejte!" nedal se kostelník.

Oba tedy poslouchali. A z kostela byly slyšet varhany.

"Kdo to jen může být?" Ptal se farář.

"Nikdo. Já jsem skutečně nikoho neviděl! Záhada... Zázrak!"

"Ale co," řekl farář. Pojď, půjdeme se podívat."

Oba šli do kostela. Kostelník dobré tři kroky za farářem. Tak se cítil jistější. Mezi tím přešel tajuplný varhaník ke kostelním písním.

"Kdyby takto uměl hrát náš varhaník," povzdechl si kněz.

"Hned budeme vědět víc."

Opatrně vystupovali po schodech na kůr. Když přišli nahoru, zastavili se a opatrně vyhlíželi zpoza sloupu. U měchů stálo asi dvanáctileté děvčátko a stálo na nich celou vahou, aby měly varhany dostatek vzduchu. A na varhaníkově lavičce...

"Mě se zdá, že sním!" zašeptal překvapený farář.

Na varhany hrál sedmiletý chlapec Wolfgang Mozart. A to, jak hrál, zmátlo oba tiché diváky. Lavička na sedění byla odtlačena bokem. Chlapec stál u hracího pultu a nohama stoupal na pedály a současně hrál nahoře rukama. Klávesy, které mačkal vůbec neviděl, a přece varhany vydávaly nádherné tóny.

Kostelník očekával u svého představeného výbuch zlosti. Ale nic takového se nestalo. Naopak. Dal kostelníkovi znamení, aby byl zticha. Nehlučně si sedli na lavičku. Odtud mohli pozorovat malého varhaníka a poslouchat jeho hru.

Zdálo se, že Wolfgang zapomněl, kde je. Byl nadšený, že může hrát poprvé současně nohama i rukama. Doposud na všech nástrojích, které mu otec ukázal, nedosáhl nohama na pedály. Ale zde se to podařilo. Jeho otec a učitel by se divil. Kdyby tak mohl slyšet svého

Delp. Jak ještě dlouho?

Objevil se strážník Sommer. Ani zdaleka nebyl takový přátelský jako včera. Vzal její kufr.

"A toto?" zeptala se a z kabelky vytáhla malou krabičku. Se strachem se poohlédli okolo sebe. Zaváhal, ale potom potichu řekl:

"Je to riskantní. Doktor musí dát pozor, aby ho při mši nechytli. Pak bych se v tom vezl i já."

K obou se přibližoval další zaměstnanec. Žena rychle strčila strážníkovi krabičku cigaret.

Ve stejný čas běhalo v kruhu na vězeňském dvoře asi padesát vězňů. Téměř všichni byli kandidáti smrti. Proto pro ně platila přísná pravidla: byli spoutáni, v dvoumetrovém rozestupu, nesměli promluvit ani slovo. Strážcové tomu říkali "cirkus".

Otec Delp tomu říkal "škola smrti".

I napříč šikanování - pouta měli dnes obzvlášť přitažené - vychutnával otec Delp pár minut na čerstvém vzduchu. Občas se mu podařilo zaslechnout zpěv ptáka. Po celé měsíce, až do dneška, byl na samotce. Co jen musel do dneška strpět: v gestapácké věznice na Lehrterské ulici ho často bili, až měl zkrvavená záda. Tady v Tagelu se to doposud ještě nestalo. Ale být spoutaný ve dne, v noci, obtěžovaný hmyzem, stále zapálená lampa nad tvrdou pryčnou, jak jen dlouho to ještě bude muset snášet?

Samozřejmě, přátelé ve městě pro něho dělali co mohli. I když to bylo jen prádlo, které mu nosili a s jejich pomocí si je mohl vyměňovat. Také krátké zprávy, které mu propašovali do vězení, byly pro něho důležitým povzbuzením a znakem spolunáležitosti. "Přece jen nejsem opuštěný," říkal si sám pro sebe otec Delp.

"Delp! Drž hubu!" zařval na něj strážník. "Dnes asi nechceš večeri, co?"

Otec Delp mlčel.

"Konec cirkusového představení!" křičel důstojník.

Vězni se museli vrátit do šedé budovy. U dveří jim povolili pouta na rukách.

Otec Delp byl opět ve své cele. Sám mezi čtyřmi stěnami, sám se svými starostmi: Kdy bude konečně proces? Odsoudí ho na smrt? Z jakého zločinu ho obviní? S několika přáteli "Kreisauerského kroužku" přemýšleli, jak by po pádě Hitlera v Německu vybudovali lepší pořádek. Občas se setkávali v jeho bytě. To bylo všechno.. A přece pro mocipány to znamenalo velezradu, zločin, který se nejčastěji trestal smrtí. S tím musel počítat.

Ale přece jen tu je naděje. Dobrý advokát, doktor Dix, se mu celkem určitě pokusí pomoci. Má však nějakou šanci proti Rolandu Freislerovi, prezidentovi Národního soudu? "Já rozhoduji, co je právo," řekl Hitler. Podle toho jedná i Freisler. Od něj se nedá očekávat nic dobrého. Stalo se příliš známým, že Freisler nenávidí kněze, především jezuity. To už pocítili mnozí kněží.

"Proč si dělám starosti! Radši všechno ponechám Bohu. Můj život je v jeho rukou." Přitom se otec Delp podíval na kříž, který si vyryl do stěny. "Ty jediný víš, co je pro mě dobré. Dej mi je sílu, aby mohl unést tento kříž."

Najednou zaslechl, jak v ocelových dveřích zarachotil klíč.

"Opět mě přišel vzít na vzduch?" pomyslel si. Jakmile však vstoupil strážník Sommer, uklidnil se. Sommer před něj položil na stůl kufr s prádlem a z kapsy vytáhl malou krabičku:

"Jen se, prosím vás, nenechejte chytit. Potom by nám oběma bylo velmi zle, pane doktore!" Nepočkal, až mu doktor poděkuje, otočil se a opustil celu. Jakmile strážník odešel, vrhl se otec Delp na krabičku. Především ona jej přitahovala jako magnet. Skutečně, přátelům se to povedlo! V ruce držel lahvičku s mešním vínem a malý sáček hostií. Nevěřicně hleděl na ty drahocenné dary. Zanedlouho bude moct sloužit v cele mši svatou. Brzy se dostane Kristu na toto strašné místo.

Potom si ale vzpomněl na varování strážníka a starostlivě uschoval víno i hostie.

Následující noc téměř nespal. Tentokrát nebylo na vině jasné světlo nad prýčnou, ale radostné očekávání. Za svítání bude sloužit mši svatou. Nejvhodnější okamžik bude při výměně stráží.

Zavčas vstal. Sedl si zády ke dveřím, aby byl chráněn před nežádoucími pohledy. Potom přikryl čistým kapesníkem roh stolu a položil na něj kousek hostie. Do poháru na vodu nakapal trochu vína. Musí mu dlouho vydržet. Kdo ví, kdy se zase podaří přátelům něco propašovat.

"Toto je můj oltář," pomyslel si, "mám se uboze. Ježíš Kristu přišel na svět také ubohý a ještě ubožejší zemřel. Není snad mše svatá, kterou nyní sloužím, stejně vzácná jako v katedrále?"

"Přistoupím k oltáři Božímu, k Bohu, který mě utěšuje od malička," začal se otec Delp tiše modlit. Venku, jako mladý muž, si představoval budoucnost kněze trochu jinak. Chtěl co nejvíc lidí přivést ke Kristu. Teď však má spoutané ruce. Obraz Ježíšových spoutaných rukou stál u něho na stole v Mnichově. I on měl nyní pouta. Začínal se velmi podobat svému trpícímu Pánu.

"V předvečer svého utrpení vzal chléb do svých svatých a ctihodných rukou... jezte z toho všichni, neboť toto je moje tělo."

Otec Delp pozdvihl tělo Pána proměněné v chléb. To, co dělal Ježíš ve večeřadle se svými učedníky, dělal nyní i on ve své ubohé cele.

"Podobným způsobem, když bylo po večeři, vzal i tento přeslavný kalich... neboť toto je kalich mé krve, nového a věčného zákona, tajemství víry... činite to na mou památku." Otec Delp pozdvihl pohár s Kristovou krví. Zalila jej velká radost. Cítil, jako by se v tu chvíli zbořily všechny stěny vězení. Věděl, že je spřízněný se svými přáteli, se všemi, kteří v tu hodinu slaví mši svatou. Ježíš Kristus byl úplně při něm. Ani pouta, ani tlusté zdi vězení ho nemohli zadržet. Jakou velkou sílu dává víra!

Jakmile otec Delp přijal svaté přijímání, setrval v modlitbě. Potom ho vyrušily kroky před celou. Na zádech cítil pohled, který ho pozoroval. Zadržel dech. Zpozoroval strážce něco? - Nato se kroky vzdálily.

Rychle schoval zbylý chléb a víno. Potom vzal lístek a začal psát přátelům:

"Dobří lidé, srdečně Vám Pán Bůh zaplat' za Vaši dobrotu a starostlivost. Jak se Vám jen odplatím? Občas je problém, jak se lidem za vše odvděčit. Až teď se stává Bůh mou silou. Opět mu podržme spoutané ruce a dejme mu do nich svůj život.

V neděli budu za Vás sloužit mši svatou. Je to překrásné, že Pán je se svými tajemstvími zde. I spoutané ruce mohou účinně žehnat a světit.

Bůh ať Vás opatruje. Teď více, jak kdykoliv předtím poznáte, že celý život je advent."

Váš vděčný Alfréd"

Mše svatá. To nejkrásnější, co nám mohl Bůh dát, je obět' za nás. Tuto obět' budeme dnes prožívat znovu při mši svaté.

"Pokud to bude možné, přijmu Krista v Eucharistii a po přijímání mu alespoň krátce poděkuji za všechno, co pro mě udělal."

WOLFGANG AMADEUS MOZART

Leopold Mozart byl spokojený. I když se jeho kočár, ve kterém seděl se svou ženou a dětmi, Nanynkou a Wolfgangem, kýval ze strany na stranu, byl spokojený. Vezli se v ovém, vlastním kočáře. Byla to vlastně jejich zásluha, že teď v červnu 1763 cestovali ve vlastním voze do Paříže. Při poslední cestě do Bratislavy, v prosinci minulého roku, vydělali muzicírováním u uherských šlechticů dost peněz. Dokonce si nyní mohli dovolit svoje vlastní sluh. Devetenáctiletý Sebestián Winter byl výborným kočím i komorníkem. A tak tedy mohl Leopold Mozart spokojeně očekávat budoucí měsíce. Jen aby děti tu zátěž vydržely...

Jeho pohled se zastavil na synovi Wolfgangovi: Měl sedm roků a byl hoden otcovy hrlosti. Vždyť už tolik lidí přivedl k údivu svou hrou na klavír! Co řekl arcivévoda Leopold svému sousedovi v lóži opery? "Zázračné dítě ze Salzburgu" je ve Vídni a bude hrát pro císařský dvůr v Schönbrunu To bylo minulý rok v říjnu Třináctého hrály děti tři hodiny před císařem Františkem I., císař potom nazval jeho Wolfganga "svým malým čarodějným mistrem". Ale řekl také, že není umění hrát, když oči vidí klaviaturu. Klaviaturu na Wolfgangově klavíru tedy zakryl šátkem. Leopold cítil, že zbledl. Ale šestiletý chlapec se nedal vyvést z rovnováhy. I když neviděl na klávesy, zahrál skladbu do konce. A jak dlouho potom tleskal císař i jeho vysoká společnost! Císařovna Marie Terezie si vzala Wolfganga na klín a políbila ho. Po tomto úspěchu přicházelo jedno pozvání za druhým. Děti musely hrát u hrabat i knížat z celého okolí Vídně.

Ano, mohl být doopravdy spokojený. Určitě i v Paříži a v Mnichově přijmou dobře toto dětské muzicírování. Doporučení od význačných osobností má přece dostatek....

Leopold Mozart při těchto uklidňujících myšlenek usnul. Najednou ho ze spánku probral nepříjemný zvuk, jako když se štípe dřevo. Pod vozem cosi prasklo, celou rodinu to hodilo na bok. Leopold pocítil silný náraz do ramene, matka Anna Marie silně vykřikla. Vůz stál napříč cesty. Wolfgang a Nanyнка se se strachem podívali po rodičích.

"Co se stalo," ptala se Nanyнка.

"Ještě nevím. Asi se něco zlomilo," odpověděl Leopold a třel si rameno.

V tu chvíli se otevřely dveře kočáru a do nich nahlédl kočí Sebestián. "Zlomilo se nám kolo, už jsem nestačil vyhnout jedné velké díře."

"Co budeme dělat?" ptal se Leopold. Bylo jasné vidět, jak je mu nehoda proti srsti. "Kde vlastně jsme?"

"Tam na druhé straně vidím věže kostela," řekla paní Anna Marie.

"To jsou věže kostela ve Wasserburgu. Půjdu tam a přivedu pomoc," odpověděl Sebestián, který chtěl rychle napravit vzniklou škodu.

"Dobře," řekl Leopold. "Ale vezmi s sebou i Nanyňku a Wolfganga. Trocha pohybu jim po dlouhé cestě nemůže škodit. My zůstaneme zde a dáme pozor na věci."

Sluha Sebestián, Wolfgang a Nanyнка, o pět a půl roku starší než bratr, se vydali do Wasserburgu. Vedle hostince "U zlaté hvězdy" našli kovárnu. Sebestián vešel dovnitř, aby poprosil kováře, zda by neudělal nové kolo na cestovní vůz. Kovář souhlasil. Když však Sebestián opět vyšel před kovárnu, Byli Wolfgang a Nanyнка pryč. Sebestián je hledal v sousedních selských dvorech. Chodil a nahlas křičel: "Nanyňko, Wolfgangu, kde jste?"

Odpovídali mu však jenom psi, kteří nahlas štěkali, když ucítili cizí pach.

"Asi už šli dopředu," uklidňoval se Sebestián a šel s kovářem zpět k polámanému cestovnímu vozu

To dopoledne Georg Kienstättel, který byl už třicet let kostelníkem ve Wasserburgu, připravoval květy na výzdobu oltáře. Na druhý den, 11. června, se mělo konat slavnost patrona kostela. Tentokrát i otec biskup přislíbil, že přijede na slavnost a zúčastní se

i dílny.”

Lena sklonila tvář nad pletení. Byla celá nesvá. Potajmu pohlédla na Kolpinga, ale zdálo se, že on nic nezpozoroval.

“A možná se Lena nemusí rozhlížet příliš daleko,” pokračoval mistr Beck. “Proč hledat daleko, když máme něco dobrého přímo pod nosem!”

A významně se podíval na tovaryše. Kolping hleděl přes jeho hlavu oknem ven. Naráz pochopil, co všechno má znamenat ta pozornost. To, čím ho Lena zahrnovala, byla tichá, vyčkávající láska.

“Příliš mnoho skromnosti také škodí,” řekl mistr Beck. “Když jsou lidé mnoho měsíců spolu, potom může...”

Tu se Kolping zvedl a popřál všem dobrou noc. Hlas se mu chvěl. Odešel.

Nahoře ve svém pokoji otevřel okno. Studený večerní vzduch mu ovíval rozpálenou tvář. Díval se na město. Už to bylo hodně, že v takový studený večer měl teplý, milý a dobrý domov. Ti v noclehárně sedí při slabém světle, pijí, hrají karty a potom se celou noc budou třást na palandách zimou. A on našel dobrý domov. Tento dům by jednou mohl být jeho. Dům i dílna i - a to bylo nejvíce - Lena, milé a přátelské děvče. Určitě by z ní byla dobrá žena a matka. Měl by domov, měl by srdce, které jej miluje a dům, ve kterém se dá bydlet a tvořit.

Možná je to právě to, co Bůh chce. Dosáhnu vůbec někdy svého cíle, stanu se vůbec někdy knězem? Mohl bych mnohým pomoci... Staral bych se o ty tovaryše, kteří vandrují po světě bez domova a... Zakroutil hlavou a pevně sepal ruce. Co je správné? - Tu noc Kolping neusnul.

Velmi brzy vstal. Hlavu měl těžkou, jakoby plnou olova. Oči ho bolely a pálily. Najednou si vzpomněl na matku. Zemřela již před několika roky. Jistě by mu řekla: “Modli se a budeš vědět co máš dělat. Člověk nemůže všechno vědět sám. Je potřeba se ptát i Pána Boha.”

Potichu opustil dům. Město se probouzelo do nového dne. Adolf Kolping šel k Černé Matce Boží na Kupfergasse. Co nejbliž jejího obrazu si klekl. A čím déle se modlil, tím jasnější a pokojnější bylo jeho srdce. Opět jasně pocítil, že to nebylo sobectví, ale vůle Boží, která ho po všechny roky dětství volala a nedala mu pokoj. Bude knězem.

Když se vrátil na Glockengasse, řekl mistroví, že se poohlédne po novém místě. Mistr se ženou se na něj zhrozně podívali. Lena však potichu odešla.

Na podzim 1837 byl Kolping přijat na Marzellenské gymnázium. Před ním byla dlouhá a úmorná cesta.

Kněžství. Kněžství je dar od Boha. Je mnoho vyvolených, ale málo povoláních
"Během dne si udělám chvíli volna a v tichosti v modlitbě poprosím, abych dobře nejenom já, ale i všichni mladí lidé dobře rozpoznali své povolání."

syna!

Wolfgangovi se naskytla příležitost ukázat svoje umění otci, protože dole z kostela zazněl najednou otcův hlas:

“Wolfgangu, Nanyňko, jste tam nahoře?”

Malý varhaník se lekl. Jako už mnohokrát zapomněl při muzicirování úplně na všechno. Naráz mu bylo všechno jasné: rodiče i Sebestián je už určitě dlouho hledají. Určitě si dělali starosti. Kdyby tak byl poslechl sestru, která ze začátku nechtěla o Wolfgangovu nápadu, zajít si do kostela, ani slyšet! Potom se však nechala přemluvit,... co má teď dělat, aby ho otec nezahrnul výčitkami?

“Nejlepší bude ukázat mu, co jsem se naučil,” řekl si. Přitom dal sestře znamení, aby dál stoupala na měchy.

“Ano, tatínku, jsme tu!” zavolal dolů do kostela. A potom se opět rozezněly varhany. Wolfgang hrál rukama i nohama. Když Leopold Mozart vyšel na kůr, vůbec se nedostal k tomu, aby pokáral svoje děti. Viděl svého syna hrát na varhany, jako by už na ně dlouho cvičil. Nedalo mu děti pokárat. Stál, divil se a naslouchal nádherným tónům

Zezadu k němu k němu přistoupil farář z Wasserburgu a tiše řekl: “To je Váš syn? Jaký má talent. Takhle krásně na naše varhany ještě nikdo nehrál.”

“Ano, to je můj syn. Dnes hraje skutečně poprvé na varhany,” řekl otec Leopold. A potom si sedl na lavičku, aby mohl dále poslouchat Wolfgangovu hru.

Radost. Veselost je závislá od nálady, kterou momentálně máme. Radost pramení z srdce - je závislá na stavu našeho svědomí. V radosti se vše dělá jednodušeji.

"Dnes udělám někomu alespoň malou radost."

ADOLF KOLPING

Adolf Kolping, obuvnický tovaryš, šel pomalu dolů po Mauritius-Steinweg. Kráčel těžkopádně. Možná to způsobila choroba, kterou právě překonal. Nebo velký smutek, který mu ležel na srdci.

Když přišel z okolo poledne z rodného Kerpenu zpět do Kolína a ohlásil se u mistra v Perlengrabenu, dozvěděl se, že jeho místo dostal už jiný tovaryš. Pár tolarů, které vlastnil nestačilo na pronájem pokoje v hostinci. Odebral se tedy do noclehárny.

Stál na druhé straně ulice a díval se na noclehárnu. Byla to stará budova. Fasádu měla pokrytou tmavými vlhkými skvrnami a vypadala uboze. Ale nedalo se nic dělat. Vešel do chodby. Ovanul ho vzduch dusivé vlhkosti. Přes přivřené dveře prosvítalo z pravé strany trochu světla. Otevřel dveře a vstoupil do velké místnosti, kde byly stoly, stoličky a lavice. Místnost působila neutěšeně.

“Hej! Kdo je to?” zeptal se překvapený hlas. Kolping se obrátil. Nalevo za výčepem stála tlustá, zavalitá žena.

“No, mladý muži?” zeptala se. “Jistě hledáte majitele noclehárny.”

Kolping přikývl.

“Přijďte později, tak za hodinku,” odpověděla.

“Promiňte, mohl bych se zde ubytovat?” zeptal se Kolping.

“Samozřejmě, že mohl,” odpověděla. To znamená, že je vám tento podnik dost dobrý. Ano, noclehárna není hotel. A když se dohodnete s našimi hosty, můžete zde zůstat.”

Večer Kolping zjistil, jací jsou zde hosté. Do místnosti přicházelo stále víc a víc mladých mužů. Tesaři s širokými klobouky, krejčí, obuvníci a stolaři. Hned bylo vidět, že jsou to především odvážní hoši, kteří nemají trvalé zaměstnání. Jednou dělají zde, podruhé tam, podle toho, kde se dá momentálně vydělat. S rachotem odsouvali stoličky od stolů a začali jist polévku. Někteří vytáhli z kapes láhve s lacinou zakalenou pálenkou.

Kolping si sedl do kouta a celkem se ponořil do čtení. Vždy mu dělalo zvláštní radost po práci vzít do rukou učebnici.

Najednou stál jeden z mláďenců před Kolpingem. “Hm, nový?” zeptal se chraptivým hlasem nad ním.

Kolping vzhlédl od knihy.

“I ty jsi utekl z pole?” muž neměl více než třicet roků.

“Ha!” zasmál se. “Utekl z pole. To se ti podařilo. Já jsem totiž námořník.”

“Hoho!” ozvalo se od jiného stolu. “Slyšeli jste Ferdyho? Námořník řekl. A přitom byl jen na malém člunu, který naložený bednami piva jezdil do Bonnu a zpět. A protože do jednoho sudu vyvrtal díru a sám se naplnil pivem, vyhodili ho.”

“Mě je potřeba vyházovat?” zakřičel Ferdy. “Žijeme svobodným životem. A když nebudeš držet hubu, roztřískám ti o hlavu láhev!”

Všichni se zasmáli Ferdyho výhružce. Nejednou někdo vyskočil na stůl a křikl na muže sedícího naproti: “Ukradl mi z kapsy tolar!” Ten druhý se jen bezohledně zasmál.

“Ty jsi to byl!” Zakřičel muž. Najednou se všichni shlukli okolo stolu.

“Dej pozor!” řekl Ferdi Kolpingovi. “Teď přijde bitka s noži. To už známe.”

A skutečně, ten, co začal, vytáhl nůž. Tlustá žena z a výčepem volala svého muže, jako by ji brali na nože. V následující chvíli stál vedle ní středně vysoký padesátník s širokými rameny a na košili měl vyhrnuté rukávy.

“Fritzi!” zavolal.

Hrdina s nožem se lekl. “Co se děje?” zvolal celý rudý. “Ten chlap mi ukradl tolar a já ho teď.....” Už, už se chtěl na nešťastníka vrhnout, když tu jej náhle zasáhla pěst domácího

tak silně, že se jen tichounce sesunul k zemi.

“Odnešte ho na jeho postel. Dnes si zas pořádně přihnul,” řekl domácí a utřel si ruce do špinavé zástěry.

Adolf Kolping se na všechno díval jako ze sna. Vše se odehrálo tak rychle a nenuceně.

“Ha! Co říkáš našemu domácímu,” zeptal se Kolpinga námořník z rýnského člunu. “Je to chlapík, co? O každého z nás se stará jako vlastní otec. Kdyby ti chtěl někdo něco udělat, stačí zavolat. Poradí si s každým.”

Kolping vstal a šel nahoru do své ložnice. Dlouho nemohl usnout. Čas od času slyšel stoupat nahoru těžké, nejisté kroky. To někdo s nadávkami hledal dveře svého pokoje. Tak to tedy byla noclehárna pro tovaryše. Když se ráno probudil, pocítil na ruce svrbění. Hmyzu je tu tedy také dost. “Pryč!” řekl si. “Jen pryč z tohoto pekla, které si říká noclehárna! Ale kam? Domů? Nemožné! Musí vydělávat peníze. A to nejen proto, aby pomohl otci, ale také proto, že měl před očima stále svůj tajný cíl, dostat se na gymnázium a potom studovat a stát se knězem.” Při této myšlence se narovnal. “Když to bude chtít Bůh, žádné nesnáze mne neodradí.”

Celý den chodil ulicemi a uličkami Kolína. A tam, kde uviděl obuvnickou dílnu, vešel a zeptal se, zda nepotřebují tovaryše. Ale vždy dostal stejnou odpověď. Lítostivé pokroucení hlavou anebo ostré ne.

Celé dny hledal práci. Tak se dostal i do Glockengasse. Malá vývěsní tabule, napsaná neohrabanou rukou, oznamovala: Heinrich Beck - obuvník.

Unavený a bez naděje vstoupil Kolping do domu. Odněkud zevnitř se ozývalo klepání obuvnického kladiva. Středně velká žena mu vyšla naproti. Jen co se zeptal, chtěla odpovědět ne.

Ale potom se jí naráz rozsvítilo.

“Počkejte chvíli,” řekla.

Trvalo celou věčnost, co tam stál a slyšel jen bít vlastní srdce. Možná... Někde přece musí mít pro mne místo. Klepání obuvnického kladiva ustalo. Dveře dílny se otevřely. Tlustý, hodně dopředu nakloněný muž popošel ke Kolpingovi. Pozorně si prohlédl mládencovu bledou tvář.

“Jak se jmenujete?”

“Adolf Kolping, pane mistře. Byl bych Vám moc vděčný, kdybyste pro mne měl práci.”

Muž s odpovědí váhal. “Jindřichu!” zamíchala se do rozhovoru paní. “Pro tebe je to den ze dne těžší. A na pomoc učně se taky nemůžeš moc spoléhat. Myslím, že bychom mohli brát i více objednávek a pokoj pro něho máme také.”

“Milý Bože, kdyby to tak byla pravda...” modlil se Kolping

Mistr Beck se na něj ještě jednou pořádně podíval. Potom pomalu přikývl a zeptal se: “Kdy můžete začít?”

“Ještě dnes,” odpověděl třesoucím se hlasem Kolping. “Pracoval jsem v Perlengrabene. Mohu Vám ukázat osvědčení.”

A tak se dostal Adolf Kolping k mistru Beckovi na Glockengasse. Byla to malá dílna, ale stále víc v ní cítil křesťanského ducha, který byl živý v na dílně i v rodině. Teď mohl podle chuti po večerech studovat. Seděl ve své podkrovní světničce a skloňoval i časoval latinská slova. Čas od času se zastavil, podíval se z okna na střechy domů. Máto vůbec smysl. Není celé to studium jen zbytečně promarněný čas a síly?

Mnoho času strávil Kolping v domě mistra Becka. Jednoho zimního večera seděl s ostatními ve společné světnici. Tu si mistr poposedl a jakoby mimochodem řekl ženě:

“Maminko! Čas od času si myslím, že bychom se měli ohlížet po muži pro naši Lenu. Měl by to být někdo z našeho fochu. Obuvnický tovaryš, který by později převzal dům

nejdříve na sebe, ale na Boha. Muslimové mi ukázali: Bůh je jediný, kterého je třeba ctít, ne sebe samého. Život bude mít smysl jen tehdy, když se dáme k dispozici vůli Boží.

Jezdil jsem s nimi dlouhé dny po poušti. Nedali se ani žizní ani nesnesitelným vedrem odradit od toho, aby několikrát denně nesestoupili ze sedla a nepadli na zem k modlitbě. Ještě dnes vidím před sebou hlubokou víru muslimů."

"Chceš se tedy stát muslimem?" zeptal se přítel.

"I na to jsem myslel. Podrobně jsem studoval jejich islámské náboženství a četl jejich svatou knihu korán. Ale velmi brzy jsem poznal, že to není to, co hledám."

"A židovství? Byl jsi přece oblečen za Žida a seznámil jsi se s jejich zvyklostmi."

"I s Židy jsem se seznámil. Mohl jsem žít jako jeden z nich a požívat jejich pohostinství. Žid David Morciano mi zachránil život. Musel jsem s nimi okusit, jak jimi jiní lidé opovrhují. Plivali a vysmívali se jim. Ani toto vše je neodradilo, aby ve svých žalmech chválili Boha, aby mu děkovali a dodržovali jeho příkázání. Tito věřící, ať už muslimové nebo Židé, o víře mnoho nemluví. Přesvědčivě ji však žili. Jejich příklad mě přiměl k přemýšlení."

Nechci se stát sni Židem, ani muslimem. Ale od té cesty ve mě narostla touha po víře. Po víře, kterou jsem stratil, když mě bylo patnáct roků."

Charles de Foucauld mlčel. Svíčka na stole skoro úplně dohořela. Zlatá medaile ztratila ve světle svíčky trochu ze svého lesku.

Po dlouhé přestávce řekl Henri de Castries:

"Milý Charlesi, já ti nepomohu. Ale znám jednoho kněze, abbého Huveliana z kostela svatého Augustýna. Myslím si, že on by ti mohl pomoci, jak dál. Najdeš ho lehce. Okolo jeho zpovědnice se tlačí vždy mnoho lidí. Nebudeš litovat."

Druhý den šel Charles do kostela svatého Augustýna. Nabylo to poprvé, co navštívil kostel od svého dětství. V posledních dnech navštívil už mnoho kostelů a vždy se podíli: "Bože můj, jestliže jsi, dej mi znamení!"

Usiloval o setkání s Bohem. Ale Bůh mu dodnes nedal znamení. Charles však už o víru bojovat nepřestal.

Dnes se odhodlal k novému kroku.

Zpovědnice abbého Huveliana se dala najít lehce. Po obou stranách čekal velký zástup lidí na svátost smíření. Jakmile Charles de Foucauld přišel na řadu a vstoupil do zpovědnice, okamžitě řekl:

"Abbé, nechci se zpovídat. Stratil jsem víru. Chtěl bych si s vámi popovídat o Bohu a náboženství."

Abbé Huvelin mu však odpověděl:

"Klekněte si a vyzpovídejte se. To je pro vás nejlepší!"

"Ale kvůli tomu jsem nepřišel."

"Vyzpovídejte se a budete věřit."

Charles de Foucauld se tedy začal zpovídat. Otevřeně se vyznal abbému Huvelinovi ze svého dosavadního života: ze svých studentských let v Nancy a v Paříži, kde více navštěvoval zábavní podniky než přednášky. Potom z let, kdy byl vojákem a důstojníkem. Znovu a znovu ho popoháněla tížádnost, aby uskutečnil něco velkolepého...

Z toho však už nezůstalo nic. Chtěl začít nový život, život s pohem.

Jakmile se z toho všeho vyzpovídal, čekal od zpovědníka, dlouhou řadu napomenutí. On však řekl:

"Teď běž k přijímání."

Charles de Foucauld poslechl. Jakmile přijímal Tělo Páně, nevěděl, co se v něm odehrávalo. Pociťl jen jedno: Opět věřím! Po třinácti letech pochybností opět našel Boha.

Ano. A ještě více. Jen co začal opět věřit v Boží existenci, bylo mu jasné: Nemohu dělat

JOHAN GREGOR MENDEL

Jakmile hlas zvonu pronila chodbami starobrněnského kláštera do gymnaziální třídy, bylo tam jak v každé jiné škole na světě. Neuctivě se zavíraly knihy, nohy toužící po pohybu se netrpělivě šouply po podlaze, ti nejnetrpělivější sáhli po taškách a zaujali postoj, kterým dali najevo, že se zachvílo pohnou k hlavní bráně.

Otec Georg Mendel se ani nepokusil dokončit své myšlenky. Přerušil výklad mávnutím ruky, protože by nemělo smysl držet žáky ještě několik minut.

"Tak tedy, řekněme, zítra."

Takměř ani nepotřeboval dokončit větu, protože při závěrečném pohybu rukou se první studenti vyřítli ze třídy. Zamyšleně přejel rukou řeholní šaty, jako by z nich chtěl oprášit prach z křídý. Myslel celkem na něco jiného - na svou zahradu.

U zadních dveří, které vedly ze školní budovy brněnského augustiniánského kláštera do klášterní zahrady už netrpělivě čekal spolubratr. Jakmile otec Mendl zpozoroval spolubratra, vyjasnila se mu tvář.

"Otče Alfonzi, je to od vás velmi milé, že jste se rozhodl se podívat na to, čím se trápím. Rád bych se přesvědčil, že to není bezvýznamná práce."

Spolubratr němě přikývl. Mlčky kráčeli po chodníku vysypaném pískem a zanedlouho se dostali na místo, které bylo pro otce Mendela tak důležité. Skutečně, poskytovalo neobyčejný pohled. Narostly tam dlouhé řady hrachu, která se vinul do výšky na tyčích a šňůrách.

"Zde je tedy to místo, kde pozorujete náladu rostlin?" zeptal se spolubratr. Do hlasu se mu bloudila trocha výsměchu.

Otec Mendel udělat rochu energičtější pohyb, jako by chtěl prudce odpovědět, ale ovládl se a odpověděl na to pokorněji:

"To je právě ono! Rostliny nemají nálady. Podléhají velmi přesně určeným zákonům. Tím dokazují, že vše není jen hloupá náhoda, ale skutečný plán. Nejdříve se však podívejte, co s nimi chci dnes udělat!"

Zespol svého augustiniánského oděvu vytáhl štěteček a přiblížil se k řadě fialové kvetoucího hrachu. Opatrně otevřel květný kalíšek a vsunul dovnitř štětec. Zachycený pyl potom otřel do dlaně. Zachvíli se mu na dlani vytvořila malá zaltá kopka.

"Tak, teď půjdeme támhle!"

Opatrně ukázal sevřenou dlaní na řadu hrachu s bílými květy. Pupeny, které se ještě úplně nerozvinuly, opět opatrně rozvinul. Stejně opatrně přejel štětcem po dlani a přenesl pyl fialových květů na pestíky bílých. Takovýmto způsobem opracoval takměř sto květů. Nakonec vytákl zpod roucha měkky papír a opatrně jím ovinul květy.

Jakmile si povšíml, že spolubratr zvědavě pozoruje jeho práci, pociťl, že by měl dát vysvětlení.

"Podívej, takhle zabráním tomu, aby mou práci nezničil náhodný brouk či mucha, kteří by náhodou přilétli z jiného květu, anebo vítr. Nyní jsem opýlil bílý hrach semenem z fialové kvetoucího hrachu. A dnes už jsem tak daleko, že ti mohu říci, co se stane, když nejdříve dáme tento hrach do země a vyklíčit."

Společníkovi se to nezdálo nijak pozoruhodné.

"Ano, už jsem slyšel, že jsi formuloval nějaké záhadné zákony. Jestliže křížíš bílé s bílým, potomstvo je bílé. A jestliže křížíš barevné květy, potom dostaneš - jak říkáš, že jsi to dokázal - v následující generaci přesný počet bílých, červených nebo jinak barevných květů."

"To všechno je pěkné, ale..."

Otec Mendel se zastavil a neobratně uschoval štěteček. Potom se dlouze zadíval

mladšímu spolubratrovi do tváře. "...ale nebude z toho užite, to jsi chtěl říci, že ano?" Dodnes jsem jen velmi málo hovořil o tom, co dělám tady vzadu u zahradní zdi. Teď však budu psát. Dám to na papír. Jen se usmívej! Podařilo se mě zjistit, že určité vlivnosti se dědí podle přesných pravidel. Šlechtěním už teď dokáží získat velký, anebo na druhé straně malý hrách. A vidím ještě dále, ale mám strach vyslovit to..."

"Podívej, otče Alfonzi, to je důvod, proč jsem ti jako prvnímu ukázal své pokusy s rostlinami. Tví pradědové odedávna chovali ovce, zatímco mí byli drobní sedláci a poznali jen plody země. Ptám se tě: Proč by nemohli platit tyto zvláštní zákony hrachu, fazole a jiných rostlin, které jsem zkoumal, i u našich zvířat? To je to, co mě pohání. Představ si, že by člověk dokázal zdokonalit chov zvířat! Jaké by to bylo požehnání pro chudé a hladové! Obilí by mělo více zrna, Slepice by snášely více vajec, krávy by dávaly více mléka a telata by byla odolnější. Snad se i tímto způsobem dědí choroby. Uvědom si, jaký by to mělo význam, kdybychom jim dokázali zabránit. Představ si..."

Otec Mendel se vášnivě rozhovořil a ani si nevšiml, že se bratr Alfonz zastavil. Pomalu se k němu obrátil. Štíhlý kněz se k němu pomalu přibližoval a nespouštěl ho z očí:

"Bratře, kdyby to všechno, co říkáš, byla pravda, potom by se to nedalo ani domyslet. Všechno toto ohromné se se skutečně zrodilo tam u zahradní zdi na malém kousku země? Já tomu nemohu uvěřit. Já tomu jednoduše nemohu uvěřit. Musím o tom porozmýšlet, otče!"

Otec Alfonz se vracel rychlými drobnými kroky k malým zahradním dveřím. Jakmile se ocitl v jejich oblouku, ještě jednou se obrátil. Podíval se za starého spolubratra. Tam vzadu to je. Malý kousek země, ze kterého se po větvích zapíchnutých do země a po šňůrách, které je spojují, vine do výšky hrách. Tam vzadu se tyčí silná zeď, která zavírá ticho kláštera před okolním světem.

"Možná má pravdu," říkal si potichu pro sebe mladý augustiniánský mnich. "Často se stává, že to nejnepatrnější vzniká v tiché odloučenosti!"

Dubové dveře se s hlukem zavřely. Otec Alfonz se ztišil, aby mohl přemýšlet. V klášterní zahradě starobrněnského semináře si otec Mendel znomu vytáhl malý štětec a opatrně se sklonil k hrachovému květu, který se sotva začal rozvíjet.

Píle. Velké věci se rodí nejen z nadšení a vytrvalosti, ale je k tomu potřeba i notná dávka píle. Být pilný znamená lecos dělat navíc a také si lecos umět odříct.

"Dnes si odřeknu jednu zábavu, kterou bych chtěl moc rád vykonat."

CHARLES DE FOUCAULD

Ve chvíli, kdy předseda přistoupil k řečnickému pultu, panovalo v sále Zeměpisné společnosti v Paříži slavnostní ticho.

"Vážené dámy a vážení pánové! Dnes mám mimořádnou čest vyznamenat muže, který má velké zásluhy na výzkumu Afriky. Je to Charles de Foucauld."

"Maroko bylo pro nás Evropany dodnes nepřístupné. Díky odvaze a výzkumnické touze tohoto muže dnes už víme o této krajině více. Přeslečený za židovského rabína podnikal cesty křížem krámem po celé zemi, přes Atlas k západnímu pobřeží Maroka. Ustavičně se vystavoval nebezpečí, že jej odhalí. Toho však nedbal. Několikrát jen tak unikl smrti. A co je pro nás velmi důležité - o všech svých zážitcích si vedl poznámky.

A tak, vážený pane Charles de Foucauld, teď vyšla vaše kniha Výzkumná cesta Marokem. Jistě nepřeháním, když budu tvrdit: je to jedna z nejvýznamnějších knih ve výzkumu Afriky. Kdo tuto knihu přečte, pozná Maroko. Ví, jak vypadá a jak v něm žijí muslimové. Ví to, proč jste nám to tak působivě napsal.

Vaše velké zásluhy však nechceme jen odměnit jen slovy. Jako symbol naší velké úcty k vám smím dnes odevzdat pravou zlatou medaili naší Zeměpisné společnosti. Ať vás toto vyznamenání povzbudí k dalším velkým činům ve výzkumu neznámých krajin ve službách naší společnosti! Račte si prosím, převzít toto zlatou medaili!"

Charles de Foucauld vstal a pomalu šel dopředu. Přítomní jej obdařili živým potleskem.

Večer toho dne roku 1886 seděl Charles de Foucauld ve svém pařížském bytě. Dalo se očekávat, že takovouto významnou věc bude chtít oslavit se svými přáteli. Oni také čekali, že je pozve, když mu v sále Zeměpisné společnosti gratulovali.

A přece chtěl být radši sám, protože mu právě dnes nedaly pokoj otázky, kterými se zabýval od chvíle své poslední cesty: Žil doposud správným životem?

Mohl by takto žít dál. Měl vše, co potřeboval. Dostatek peněz a množství přátel. A teď ještě slávu své knihy. Co by ještě více potřeboval?

Víc nechtěl, ale hledal něco jiného!

Proč se dnes ráno nemohl skutečně těšit, když se dostal bezpochyby na vrchol svého dosavadního života?... Zadíval se na zlatou medaili, která ležela před ním na stole. Může mu dát, co hledá?

Jeho myšlenky přerušilo silné zaklepání na dveře. Byl to Henri de Castries, jeho nejlepší přítel, který jej hned zasypal slovy obdivu:

"Gratuluji ti k velkému úspěchu. Noviny jsou plné chvály tvé knihy. Bohužel jsem dnes ráno při tom nemohl být."

Až teď se překvapený podíval po pokoji.

"Ty jsi sám?! Dnes, v takovýto den? Předpokládal jsem, že tady budou všichni tví přátelé. Proto jsem i já přišel."

"Ne, tento den chci oslavit jinak. Sedni si, prosím. Dobře, že jsi přišel. Chtěl bych si s tebou pohovořit. Sám se s tím nevyrovnam."

"S čím se chceš vyrovnávat sám? Opět nová kniha?"

"Ne, to ne. Víš, prezident Zemské společnosti pronesl vzletnou řeč, oceňoval moje zásluhy a nešetřil chválou. Je to sice zvláštní, ale bylo mě to úplně lhostejné.

Kromě toho řekl jen polovinu pravdy. Já jsem sice prozkoumal celé Maroko a přitom jsem se vystavoval velkým nebezpečím, ale jen proto, abych se stal známým. Život jsem riskoval ze zisknosti.

Už na cestě jsem upozoroval! Hlavní osobou nejsem já. Já sám bych se měl více učit od lidí, co tam žijí. V Maroku jsem poznal lidi, kteří nepřemýšleli jako já, k teří nemysleli

očekávaný posel s listem od arcibiskupa. Jakmile si Hildegarda dopis přečetla, dala svolat sestry. Trvala na tom, že důležitou zprávu jim řekne sama. Snesly ji proto do refektáře.

Hildegarda pomalu četla nejdůležitější část dopisu:

“My, svatý koncil, jsme s žalem a tísní snášeli s vámi a náš vnitřní soucit byl silnější s tím, já častěji se prokazovala vaše nevinnost. Proto posíláme církvi v Mohuči list s následujícím obsahem: Rozhodli jsme...”

Zde musela Hildegarda udělat přestávku. Slzy radosti jí bránily hovořit dál. Potom však pokračovala dál: “Rozhodli jsme, že když se před svědky potvrdí přijetí zesnulého šlechtice do lůna církve, povolujeme u vás opět sloužit mše svaté. Současně naléhavě a úpěnlivě prosíme vaši svatost: Jestli jsme vám naší vinou nebo nevědomostí v této záležitosti ublížili, buďte milosrdná k těm, kteří prosí o odpuštění. Ve velké úctě pozdravuje vás i celý klášter arcibiskup Christian.”

V sále bylo ticho. Ještě dlouho držela matka představená dopis v ruce. Potom se jedna sestra zeptala:

“Zruší zákaz? Opět se bude u nás sloužit mše svatá?”

“Hned ne, ale doufám, že co nejdříve,” odpověděla Hildegarda. Nejdříve se musí do Mohuče vyslat svědkové a tam vypovídat.”

Uběhlo několik týdnů než z Mohuče přišel tolik očekávaný dopis. Poslem byl opět kanovník Hieronymus Wagenschild. Tentokrát však s radostí přinášel dopis. Chvilí na to zazněli v Rupertsbergu zvony a svolávaly všechny k děkovné bohoslužbě.

Během ní ležela nemocná matka Hildegarda na posteli. Děkovala Bohu. Bůh ji v životě obdařil s mimořádnou štědrostí. Teď, když skončil čas zkoušky, děkovala mu v tichosti za poslední dar v životě. Cítila totiž, že brzy, velmi brzy, mu bude stát tvář v tvář.

Modlitba. Modlitba je rozhovor. Je pro nás spojnicí s Bohem. Jeden z největších darů, které jsme od Boha dostali, je víra. Mnozí ji hledají těžce a svízelně, ale my jsme ji dostali.

"Dnes obětuji modlitbu desátku růžence za ty, kteří hledají Boha. K modlitbě přizvu jednoho ze svých kamarádů."

nic jiného, než žít jen pro něj.

Povzbuzení. Často každý z nás hledá cestu nebo potřebuje s něčím poradit. Často jsme také bezradní jen ze všedních starostí a problémů. V takovýchto chvílích je povzbuzení od kamaráda nebo přítele cennější než poklad.

"Budu si všímat svého okolí a najdu si alespoň jednu příležitost, kdy mohu některého svého kamaráda povzbudit nebo alespoň něčím potěšit."

HILDEGARDA Z BINGEU

Mladý kanovník mohučského dómu Hieronymus Wagenschild se necítil ve své kůži. Když odpoledne pozdního léta roku 1178 nesměle zaklepal na klášterní bránu Rupertsbergu u Bingeny, nejradši by se byl viděl daleko odtud. Nedalo se však nic dělat. Musel splnit úkol, který dostal od církevního úřadu v Mohuči, a to velmi nepříjemný. Měl odevzdat známé abatyši Hildegardě dopis. Kanovníci v něm žádali od ní cosi, čemu on sám dobře nerozuměl. "Mladý šlechtic, který byl vyobcován z církve, je pochován v posvěcené zemi kláštera. A to je proti předpisům. Je třeba ho neodkladně vykopat a pochovat na jiné místo..." Takto všelijak to bylo napsáno v dopise.

Jestliže však abatyše odmítne uposlechnou, co potom? Její spravedlivost a odvaha byly známé až za hranice krajiny. Už domlouvala králům a císařům, dokonce i papežovi, když odbočili z cesty evangelia. I přes toto si ji vážili. Když si bude myslet, že je v právu, neustoupí ani o krok. To mu bylo jasné. A potom by jejímu klášteru hrozilo... Ani se neodvážil domyslet následky.

"Proč jsem musel dostat takovýto choulostivý úkol právě já?" vzdychl si nahlas.

Zaklepal ještě jednou, tentokrát silněji. Mladá sestra, která mu otevřela, jej hned poznala.

"Nejdříve musím hovořit s ctihodnou matkou Hildegardou. Mám pro ni důležitý dopis. Jde o..., ale to jí povím raději sám."

"Ctihodná matka je velmi nemocná. Nejdříve se jí zeptám, jestli vás může přijat. Pojdte, pane kanovníku, dál a mezitím se posadte v přijímacím pokoji."

Mladý kněz musel dlouho čekat, než se dveře znovu otevřely. Zjevila se v nich abatyše. Opírala se o hůl a druhou rukou se přidržovala řeholní sestry. Vstoupila do pokoje. Kanovníkovi bušilo srdce až v hrdle, když jí vyšel vstříc. Podíval se na její tvář a potom do jejích očí a věděl: Tato sestra je velmi moudrá a neoblomná žena, neudělá, co se přiči jejímu svědomí.

"Určitě jste měl těžkou cestu," pozdravila ho přátelsky Hildegarda. "Budte vítán v našem klášteře. Už jste u nás dlouho nebyl. Čím vám mohu posloužit?"

"Já... přinesl jsem vám dopis dómské kapituly, který vám mám odevzdat. Zde je." Třesoucí se rukou podal kanovník abatyši zapečetěný pergamenový svitek.

Hildegarda rozlomila pečeť a četla. Dopis si musela držet blízko u očí, takže měla tvář zcela zakrytou. Hieronymus Wagenschild nemohl sledovat, jak na ni obsah dopisu působí. Trvalo jí to dlouho. Potom dopis přečetla ještě jednou, jako by si chtěla do paměti vryt každé slovo. Nakonec svěřila ruce. Tvář měla bledou. Po dlouhém mlčení promluvila bezbarvým hlasem:

"To je nespravedlnost. To nemohu nikdy udělat a nikdy to také nepřipustím. Ten mladý šlechtic zemřel smířený s církví. Před smrtí se vyzpovídal a dostal svatě přijímání. Vyobcování z církve je zrušené. Smí odpočívát ve vysvěcené zemi. Prelát v Mohuči jsou mylně informováni. Nemají právo rušit pokoj hrobu tohoto šlechtice. Dám vědět arcibiskupovi Christianovi, že..."

"Pan arcibiskup je nyní v Římě na Lateránském koncilu," přerušil ji kněz.

"Tak ihned pošlu dopis do Říma a... sestra Agnes," přitom se obrátila ke své společnici, "zařídte, prosím, aby zítra ráno byly osedlané koně. Pojedu do Mohuče sama, abych celou věc vysvětlila."

"Ale, ctihodná matko, myslíte na svůj věk a vaše podlomené zdraví!" řekla starostlivě sestra Agnes.

"Na to teď nemohu brát ohled. Kromě toho poproste probošta Wibera, aby ke mě přišel, chci mu nadiktovat dopis. A postarejte se i o našeho hosta. Po dlouhé cestě bude jistě

hladový."

Po těchto slovech se zdvihla a opírajíc se o hůl, odešla ven."

Cesta ji zavedla na hřbitov. Zastavila u hrobu mladého šlechtice. "Před půl rokem jsme tě tu pochovali," řekla, jakoby mluvila se zesnulým. "Zemřel jsi smířený s Bohem i s církví. Já to vím. Budeš odpočívát v pokoji. To ti slibuji." Potom odložila bokem malé kameny, které označovaly místo šlechticova posledního odpočinku. "I kdyby měli přijít, aby nespravedlnost prosadili násilím, tvůj hrob nenajdou."

Potom se s rozhodností vydala zpět ke klášteru, kde ji očekávaly řeholní sestry a probošt Wibert z Gembloux.

Následující ráno sledovaly řeholní sestry, jak se jejich abatyše Hildegarda chystá na cestu do Mohuče. Cestovat třicet pět kilometrů na koni je velmi namáhavé, a to ne jenom pro jednaosmdesátiletou ženu. Sestra Agnes a probošt Wibert ji budou sice doprovázet, ale jak vydrží tak namáhavou cestu, jestliže se už teď drží na nohou jen díky své železné vůli? A dosáhne v Mohuči vůbec něčeho? Jestliže jí kanovníci neuvěří, postihne klášter interdikt, tvrdý trest - nebudou moci přistupovat ke svatému přijímání. To by byla velmi tvrdá rána pro společenství benediktýnek, kterým tak velmi záleží na společné chvále Boha.

Na rozloučenou zvedla abatyše ještě jednou ruku a řekla:

"Modlete se za nás a za kanovníky v Mohuči. Nebojte se, nedopustím, aby se našemu klášteru stala nespravedlnost!"

Sestry dlouho hleděly na svou milou abatyši, dokud malá skupina jezdců nezmizela v lese.

Večer následujícího dne se Hildegarda vrátila s průvodem na Rupertsberg. I když na ní bylo vidět velkou únavu z cesty, hned dala zavolat sestry do refektáře.

V největší místnosti hned po klášterním kostele se rychle shromáždilo celé klášterní společenství. S napětím čekalo na abatyšinu zprávu. Když vstoupila do místnosti, upřely na ni všechny pohled. Nebyla už její postava a výraz tváře odpovědí?

"Milé sestry," začala Hildegarda mírným hlasem, "nemám pro vás dobré zprávy. Dómská kapitula v Mohuči je pevně přesvědčená, že mladý šlechtic zemřel vyobcovaný z církve. Proto musí být v souladu s církevními předpisy pochován v nevysvěcené zemi. Nepodařilo se mi..." matce představené téměř selhal hlas, "nepodařilo se mi vyvrátit jejich názor. Zacházeli se mnou jako s lhářkou a poslali mě zpět domů..."

Hildegarda udělala přestávku, aby ovládla svůj hlas.

"Nemohu ustoupit a sklonit se před jejich přáním, protože právo je na naší straně. Pronesli tedy, milé sestry, nad naším klášterem rozsudek. Jistě nemusím vysvětlovat, co to znamená. Nevím, proč nás tak Bůh zkouší, ale jsem si jistá, že nás ani teď neopustí. V těchto těžkých časech, které na nás dolehnou, myslíte na slova z Petrova listu: "Jste plni radosti, i když musíte snášet různé zkoušky. Takto by se měla osvědčit vaše víra. A ukáže se, že ona je cennější než zlato zkoušené ohněm a přece je pominutelné."

"Už jsem napsala arcibiskupovi Christianovi do Říma. Než přijde odpověď, uběhne hodně času. Od této chvíle budou zvony mlčet. Nesmí se u nás sloužit mše svatá a nesmíme se ani společně setkávat při modlitbách. Modlit se budeme o to více. Modlete se, aby Bůh zkrátil čas této zkoušky a abychom co nejdříve dostali odpověď z Říma! A teď jděte za svou prací. Bůh vás ochraňuje."

Následující týdny plynuly v klášteře v Rupertsbergu o hodně pomaleji, než kdykoliv předtím. Ale nejvíce všechny trápilo, jak trpí jejich matka představená. Zřídka opouštěla svou celu a nakonec nemohla už vůbec vstát.

"Snad nezemře dříve, než dostaneme zprávu od arcibiskupa?" ptaly se sestry.

Zima přišla a odešla. Louky se začaly zelenat. Konečně koncem března přišel dlouho